

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti • 100. vuosikerta 31.5.2024

5 | 24

Mihin
freelancerin
aika menee?
s. 20

Näin teet
sisällöistäsi
saavutet-
tavampia
s. 12

”Nuorten-
medioiden
kuolema
ei ole
kenenkään
etu”
s. 4

Tinka Gustafsson ja
Roosa Lampimäki toivovat,
että toimitukset kuuntelisivat
nuoria enemmän. **14**

100
1924 – 2024
JOURNALISTI

KUVA: JUUSO WESTERLUND

Selkokielellä luku-elämykset avautuvat kaikille

s.27

Viertolan koulusurma muistutti toimituksia tunnekuulttuurin merkityksestä

s.28

Stella Hyväkkä, Alisa Kaukio ja Aliisa Salminen ●
Kirjoittajat ovat Tampereen yliopiston journalistiikan opiskelijoita.

Inhimillisten kohtaamisten pitäisi olla toimituksen voimavara

Kohtaamattomuus journalismissa on ongelma, joka aiheuttaa huolta meissä nuorissa toimittajissa.

Ensinnäkin arkipäiväinen työ toimituksissa ei aina vastaa sitä, mitä toimittajat työltään odottavat. Tänä vuonna valmistuneen, Tampereen yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun tekemän journalistien urapolkua selvittäneen tutkimuksen mukaan viidennessä vastaajista oli tyytymättömiä asemaansa työmarkkinoilla ja pohti aktiivisesti vaihtoehtoja nykyiselle työpaikalleen.

Tässä numerossa ääneen pääsee kaksi viestintätöihin vaihtanutta nuorta toimittajaa, joiden alanvaihtopäätöksiin vaikuttivat pätkätöiden epävarmuus ja kiivastahtisen toimitustyön tuottamat paineet (s. 24). Vaikka alanvaihto voi edistää yksilön työuraa, osaajan lähteminen on aina menetys toimitukselle.

Toiseksi emme toimittajina aina onnistu kohtaamaan niitä ihmisiä, jotka tarvitsisivat kenties eniten riippumatonta ja luotettavaa sisältöä. Panostamalla saavutettavuuteen (s. 12) ja selkokieleen (s. 27) voimme tavoittaa myös ne ryhmät, joille sisältöjen kuluttaminen voi tuottaa vaikeuksia.

TOIMITUKSISSA ON MYÖS TAPANA kysellä nuorten perään ja pohtia, miksi he eivät ole kiinnostuneita journalismista. Samaan aikaan lakkautamme heille suunnattuja lehtiä (s. 4), mikä rapauttaa nuorten motivaatiota paneutua uutisiin ja lukemiseen. Lehtien sijaan tarjoamme someen tuotettuja uutisvideoita, jotka totuttavat yleisön jatkuvaan nopeatempoisuuteen, eivätkä kehitä heidän lukutaitoaan (s. 14).

Tietyistä alan edistysaskelista olemme kuitenkin ylpeitä ja iloisia. Kun olimme itse vielä

KUVA: TEEMU KUUSIMURTO

Emme toimittajina aina onnistu kohtaamaan niitä ihmisiä, jotka kenties eniten tarvitsisivat riippumatonta ja luotettavaa sisältöä.

peruskoululaisia, Jokelan ja Kauhajoen koulu-ampumiset jättivät syvän jäljen myös sen takia, että tiedotusvälineet epäonnistuivat kohdatesaan trauman kokeneita nuoria ja heidän läheisiään. Tämän päivän koululaiset kuitenkin antavat kiitosta Viertolan koulusurman asiallisesta uutisoinnista.

Myös Viertolasta raportoineet toimittajat kiittävät toimituksiaan herkkyydestä, jolla tapahtuman aiheuttamaan henkiseen kuormitukseen suhtauduttiin työyhteisössä (s. 28). Vielä kymmenkunta vuotta sitten tunteista puhuminen jäi kiireisen toimitustyön jalkoihin.

Olemme ammattikuntana oppineet jotta-kin kohtaamisesta kaikkein kipeimpiä aiheita käsittelemällä. Tämä pitää sisällään myös sen, miten kohtaamme toisemme toimituksissa.

Henkisesti vaikean juttukeikan tai haastat-

telun jälkeen ei pitäisi kuulla kehotusta kasvattaa paksumpaa nahkaa. Sen sijaan inhimillisten kohtaamisten ja aidon kuuntelemisen pitäisi olla toimitusten voimavara. Toivomme, että siihen tukeutuminen välittyy myös yleisölle, jota varten teemme työtämme journalisteina.

LUET JOURNALISTIN SATAVUOTISJUHLANUMEROA, jonka on tuottanut ja toimittanut joukko Tampereen yliopiston journalistiikan opiskelijoita. Me kolme työskentelimme päätoimittajina ensimmäistä kertaa urallamme. Tehtävä on paitsi avartanut tapaamme ymmärtää journalismia sisältä käsin myös opettanut katsomaan sitä ulkopuolelta.

Journalismilla on mahdollisuus kehittyä, kunhan otamme lehden opit käyttöön alan eri kohtaamisissa. ●

KUVA: SAKARI PIIPPO

Pontus Purokuru yhdistelee podcastissaan filosofista teoriapohdintaa henkilökohtaisiin kokemuksiinsa.

s.42

Helsingin vanhinta kaupunginosa-lehteä tehdään osin talkoovoimin. "Lehteä luetaan tarkasti." s.34

Kannen kuva: Wilma Hälikkä
Takasivun sarjakuva: Ville Ranta

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti 100. vuosikerta
31.5.2024

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA /
ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Marja Honkonen 050 379 9108

PÄÄTOIMITTAJAT/CHEFREDAKTÖRÖR
Stella Hyväkkä, Alisa Kaukio,
Aliisa Salminen

TOIMITUSSIHTEERI /
REDAKTIONSSEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT / REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 501 0716
Raine Huvila, Maarit Juntti,
Tuomas Nikulin, Lasse Pyhtilä,
Anttijuksi Ripaaja, Venla Rouhiainen

KUVAAJA / FOTOGRAF
Wilma Hälikkä

ULKOASU / LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTIT
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.slaktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET / BESTÄLLNINGAR
Jacom Oy 03 4246 5383
journalisti@atex.com

PAINO / TRYCKERI
Botnia Print, Kokkola
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA / UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330
PL 252, 00531 Helsinki

SEURAAVA JOURNALISTI 6/2024
ILMESTYY 16. 8., AINEISTO 7. 8.

ILMOITUSMYynti:
www.journalisti.fi > ilmoittajille
044 755 5002

Nuoria ei kiinnosta journalismi, koska heille suunnatut julkaisut lakkautetaan, väittää **Venla Rouhiainen**

Venla Rouhiainen, teksti ● Aapo Huhta, kuva

VENLA ROUHIAINEN

- 25-vuotias toimittaja. Kotoisin Vantaalta, asuu milloin missäkin.
- Suorittaa journalistiikan maisteriopintoja Tampereen yliopistossa. Teki kandinsa Vaasan yliopiston viestintätieteissä.
- Työskennellyt uutistoimittajana *Ilkka-Pohjalaisessa*, monimediatoimittajaharjoittelijana YleX:ssä, kulttuuri-toimittajana *Helsingin Sanomissa* ja markkinointiharjoittelijana Universal Musicissa.
- Vaasan yliopiston viestintätieteilijöiden ainejärjestölehden *Campin* päätoimittaja vuonna 2022.
- Rakastaa paperille painettua tekstiä, populaarikulttuuria ja aplodien antamista.

Yläasteikäisenä minulla ja kaverilani oli tapana teltailla perheeni omakotitalon takapihalla. Raahasimme teltaan peittoja, tyynyjä ja erilaisia herkkuja. Teltan lattialle olimme levitelleet kasan lehtiä: *Demiä*, *Systeriä* ja *Aku Ankkaa*.

Vielä 2010-luvun alkupuolellakin teini-ikänsä kipuileet muistavat, kuinka kuumeisesti lehtiä odotettiin. Meistä kasvoi lukijoita. Nykyään on hankala kuvitella, että törmäisi viisitoistakesäiseen, jolla olisi kourassaan älypuhelimien sijaan nuorille suunnattu printtilehti.

Ei ihmeikään, sillä ne on kaikki lakkautettu. Jos näin ei vielä ole tapahtunut, niin käy todennäköisesti jo tulevina vuosina.

Nykyaikaisista nuortenlehdistä ensimmäisenä tuhonsa koki *Suosikki* vuonna 2012. Sitä seurasi *Miss Mix* vuonna 2013. Vaasan, Itä-Suomen ja Aalto-yliopiston ylioppilaslehdet lopetettiin vuosina 2017, 2018 ja 2020, *Demi*-lehti vuonna 2021. *Systeri* seurasi sisarpuoltaan kaksi vuotta myöhemmin. Viime marraskuussa päätettiin lopettaa myös *Lapin ylioppilaslehden* julkaiseminen.

Viime aikoina taivaan portit ovat auenneet lisäksi *Helsingin Sanomien* Nyt-brändille ja lukiolaislehti *Improbaturille*. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta leikkasi *Ylioppilaslehden* rahoituksesta viidenneksen.

Listaus on masentava. *Aku Ankka* sentään vaakkuu edelleen.

Nuoria syyllistetään usein liiallisesta somen käytöstä, mutta kuinka paljon heille todella tarjotaan vaihtoehtoisia tapoja viettää aikaa median parissa? On vaikea innostua jostain, mitä ei ole olemassa. Telttayöt lehtien parissa jäivät tältä sukupolvelta kokematta. Samalla katoaa lukemisen perinne. Se ei ole kenenkään etu.

NUORTENMEDIOIDEN SUKUPUUTTO HUOLESTUTTAA minua myös media-alan kannalta. *Demin*, *Suosikin* ja *Nytin* kaltaiset alustat ovat tarjonneet uransa alkutaipaleella oleville journa-

listeille mahdollisuuden kokeilla ja kasvaa. Jutuissa oli tilaa irrotella, mutta niitä tehtiin tosissaan ja intohimolla.

Mediatilat painottavat usein työpaikkailmoituksissaan, että hakijan on välttämätöntä ymmärtää nuorta kohderyhmää. Ei kuitenkaan näytä siltä, että nuorille suunnattuja sisältöjä tehtäisiin enää nuorille. Sen sijaan aikuisille tehdään artikkeleja aiheista, jotka koskevat nuoria. Jutuista puuttuu kepeys, jota 2000-luvun taitteen lehdet olivat pullollaan. Ehkä aukon täyttää sosiaalinen media, mutta sisällöt eivät vain pääasiassa ole journalistisia.

JOTKUT KUITENKIN TEKEVÄT journalismia nuorille somessa, esimerkiksi *Vita nuova* ja *Rare Media*. *Rare* on nuorten aikuisten ”kollektiivisesta vitutuksesta” syntynyt uuden sukupolven aikakausmedia. *Raren* päätoimittaja **Orna Ben Lulu** kertoo lehtien jatkuvan lakkauttamisen tuntu- van pahalta.

”Nuorisosoastoissa on ollut tilaa miettiä journalismia vähän uudella tavalla ja mennä sisään ilmiöihin. Se syntyy eri tavalla kuin perinteinen uutisjournalismi. Näistä tekijöistä on kasvanut niitä tyyppejä, jotka vievät muutakin journalismia innovatiivisesti eteenpäin”, Ben Lulu sanoo.

Rare julkaisee audiovisuaalista journalistista sisältöä esimerkiksi Instagramiin – sinne, missä nuorten oletetaan kuluttavan vapaa-aikaansa. Ben Lulu kertoo, että *Rare* halusi näin ratkaista ongelman: nuoret ovat tipahtaneet journalismin kärryiltä ja sen ulottumattomiin.

”Demokratian ihanne on se, että kaikilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa. Mitä jos meidän nuoret eivät vain opi kuluttamaan journalismia? Miten heillä tällöin on yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa”, hän kysyy.

Nuorilla lukijoilla ei ole enää helppoa väylää journalismin pariin. Samaan aikaan uransa alkumetreillä oleville toimittajille ei ole tarjolla pehmeää laskua alan töihin. Journalistisia nuortenmedioita tarvitaan tässä ajassa, ehkä jopa enemmän kuin koskaan aiemmin. ●

Journalistiliiton puheenjohtaja Hanne Aho kävi läpi valtuuston kevätkokouksessa 23. toukokuuta viime vuoden lopun kriisiä.

Liiton kriisin selvitys valmistui – Hanne Aho: "Isoin virheeni oli se, että olin lausunnoissani epäselvä"

Manu Haapalainen, teksti • Heli Saarela, kuva

514

Yleä rahoitetaan 514 miljoonalla eurolla. Ylen rahoitus on eurooppalaista keskitasoa tai vähän sen alle. Sveitsiläisen SRG:n rahoitus on eurooppalaisista yleisradioyhtiöistä suurin: noin 1,5 miljardia euroa. Osa tästä summasta tulee myös mainonnasta ja muista tuloista, kun taas Ylen rahoitus perustuu lähes kokonaan julkiseen rahoitukseen. Ruotsissa rahoitus on 839 miljoonaa euroa.

Lähde: Euroopan yleisradiounioni EBU

Toimittaja Jessikka Aro on kannellut Helsingin poliisin toiminnasta eduskunnan oikeusasiamiehelle. Kantelun mukaan poliisi on jättänyt systemaattisesti tutkimatta Aroon kohdistuvaa häirintää. Lue lisää: **Journalisti.fi**

Päätoimittaja **Maria Petterssonin** irtisanoutumiseen joulukuussa 2023 johdaneesta Journalistiliiton luottamus-kriisistä on seurannut muun muassa liiton kriisiviestintäsuunnitelman päivittäminen. Journalistiliiton viestintä-resursseja ei kuitenkaan olla lisäämässä.

Journalistiliiton valtuusto käsitteli 23. touko-kuuta pitämässään kokouksessa Helsingissä viestintäasiantuntija **Lilly Korpiolan** laatimaa raporttia liiton viestinnästä loppuvuoden 2023 kriisin aikana. Korpiola laati liitolle myös kriisiviestintää koskevia kehittämis ehdotuksia.

Liitto joutui viime marraskuussa myrskyn silmään, kun päätoimittaja Petterssonin tietokirjan siteerauskäytännöistä noussut mediakohu laajeni koskemaan myös tämän asemaa *Journalistin* päätoimittajana ja Journalistiliiton viestintäyksikön johtajana.

Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** sanoo, että Korpiolan kanssa kevään aikana käytyistä keskusteluista on ollut liiton kriisinhallinnalle valtava apu. Ahon mukaan kriisinhallinnan isoin virhe oli se, että kriisiin ei oltu valmistauduttu.

”Kriisi tulee aina yllätyksenä, ja meiltä puuttui toimintasuunnitelma”, Aho sanoo.

”Kriisin hoitamisen aikana tehtiin varmasti virheitä, myös minä tein niitä. Isoin virheeni oli, että olin lausunnoissani epäselvä.”

Selvityksen mukaan liiton viestinnän resurssit eivät riittäneet kriisin hoitamiseen.

Lisätäänkö viestinnän resursseja siis nyt tai jatkossa?

”Nyt meillä on selvä suunnitelma siitä, kenelle kriisin hoitaminen missäkin tilanteessa kuuluu ja millaisia lisäresursseja otetaan tarvittaessa käyttöön. Tarkoitan ulkopuolisen työvoiman käyttämistä tarvittaessa.”

Paljonko liitto maksoi Korpiolan selvityksestä?

”Sen hintaa ei kerrota julkisuuteen. On käsitettäväkseni aika tavallista, että sopimukseen on kirjattu niin. Mutta selvitys oli ehdottomasti hintansa väärti. Olemme saaneet valtavasti apua kriisien välttämiseen, niistä selviämiseen ja niiden purkamiseen.”

Lilly Korpiolan mukaan Journalistiliitto joutui talvella ”kokoluokkaa isomman organisaation kriisiin”.

”En tiedä, olisiko liitto voinut tehdä mitään toisin. Nykyaikaiset kriisit ovat todella vaikeita ennustaa.”

Miten liitto sitten voi jatkossa välttää mahdolliset kriisinhallinnan virheet?

Viestintäasiantuntija Lilly Korpiolan mukaan Journalistiliiton kriisinhallinta on jo nyt viime talvea paremmalla tolalla.

”Minusta paljon on jo tehty. Liitolla on nyt luotettu ulkopuolinen konsultti, joka auttaa tarvittaessa. Viestinnässä on hyvä ollakin vararesursseja.”

Korpiola suosittelee liitolle kriisiviestintäsuunnitelman kehittämistä ja säännöllistä päivittämistä. Hän suosittelee myös muun muassa kriisiviestintäkoulutuksien järjestämistä, mediavalmennusta ja kriisien jälkihoidon kehittämistä.

JOURNALISTIN PÄÄTOIMITTAJA ja Journalistiliiton viestintäyksikön johtaja **Marja Honkonen** sanoo, että kouriintuntuvimpia muutoksia liiton viestinnässä on ollut uuden kriisiviestintäsuunnitelman laatiminen.

”Satsaamme myös viestinnän jäsenlähtöisyyteen entistä enemmän”, Honkonen sanoo.

Pitäisikö liiton lisätä viestinnän resursseja?

”Järjestötyötä tehdään aina omilla reunaehdoillaan. Olemme melko pieni ammattiliitto, mutta voimme varmasti tehdä aika paljon nykyisten resurssien tehokkaammalla käytöllä.”

Mikä oli kriisin suurin opetus liitolle?

”Se, että kriisi tulee aina yllättäen, ja että on hyvä keskustella vaikeistakin asioista etukäteen, ennen kuin tilanne on päällä.”

Korpiolan selvityksen lisäksi liitto selvitytti tutkimuslaitos IRO Researchilla, miten kriisi vaikutti liiton julkisuuskuvaan ja jäsenten mielikuvaan Journalistiliitosta. Tutkimuksen mukaan vaikutukset olivat vähäiset. 45 prosenttia suomalaisista kertoi kuulleensa viime talven kriisistä. Näistä 55 prosentin mielikuva liitosta oli säilynyt ennallaan.

Jäsenistä mielikuva liitosta pysyi ennallaan 46 prosentilla. 36 prosentilla mielikuva huononi ja 15 prosentilla parani.

Liitosta on viime talven kriisin johdosta eronnut noin 20 jäsentä. ●

”Journalistiliitto joutui talvella kokoluokkaa isomman organisaation kriisiin.”

Lilly Korpiola, selvityshenkilö

”Olen oppinut, etten voi luottaa kollegojen siteeraavan työtäni reilusti.”

Freelancetoimittaja Petri Jääskeläinen. Lue lisää: [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Sotakuvaaja Niklas Meltion mukaan suomalais-media luottaa sotajutuissa liikaa Ukrainan puolella taistelevien joukkojen lähteisiin. ”Ne ovat lähtökohdaisesti puolueellisia. Piste.” Lue lisää: [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Journalistin ohjeiden soveltamisopas auttaa toimituksia tulkitsemaan alan uusia sääntöjä. Opas on julkaistu Julkisen sanan neuvoston verkkosivuilla.

Uudistetut Journalistin ohjeet tulevat voimaan lokakuussa

● Marja Honkonen, teksti

Soveltamisopas auttaa ohjeiden tulkinnassa.

Uudet *Journalistin ohjeet* ja niiden soveltamisopas on julkaistu. Julkisen sanan neuvosto julkaisi 27. toukokuuta oppaan, joka kertoo, miten JSN tulkitsee ohjeita käytännössä. Mukana on esimerkkejä aiemmista päätöksistä.

JSN on koonnut oppaaseen myös antamansa lausumat niiltä osin kuin ne vastaavat nykyistä ratkaisukäytäntöä.

Opas avaa etenkin *Journalistin ohjeiden* kokonaan uusien kohtien tulkintaa. Uusia kohtia on neljä, ja ne koskevat journalismin ulkopuolista rahoitusta, julkaistun jutun muuttamista, vaarallisia uutistilanteita sekä sisältöjen poistamista verkosta.

JSN:N KANNATUSYHDISTYS JUSANEK hyväksyi uudet *Journalistin ohjeet* huhtikuun lopussa. Ohjeiden lisäksi se päivitti liitteen, joka koskee yleisön itse julkaisemaa sisältöä.

Jusanekin hallituksen puheenjohtaja, Ylen journalistien standardien ja etiikan päällikkö **Timo Huovinen** kertoo Jusanekin keskustelleen ohjeista sopiessaan eniten juuri kokonaan uusista kohdista.

"Uuden pitääkin herättää keskustelua", Huovinen sanoi *Journalistin* haastattelussa uusien ohjeiden hyväksymisen jälkeen.

Yksi uudistuksen tavoitteista on ollut lisätä median läpinäkyvyyttä. Tämä näkyy Huovisen mukaan esimerkiksi journalismin ulkopuolista rahoitusta käsittelevässä uudessa kohdassa.

"Toivomme, että se lisää vastuullisen median luotettavuutta, vaikka luottamus tietysti jää aina yleisön mietittäväksi."

Uudet ohjeet tulevat voimaan lokakuussa. ●

TOIMITTAJA- JA VIESTINTÄ-KOULUTUSTEN HAKIJAMÄÄRÄT KASVOIVAT

Toimittajakoulutuksen suosio kasvoi kevään korkeakoulujen yhteishaussa, ilmenee Opetushallituksen tilastoista. Hakijamäärät kasvoivat useilla kymmenillä Oulun ja Turun ammattikorkeakouluja lukuun ottamatta.

Eniten hakijoita, 781, oli Tampereen yliopiston journalistiikan kandidaatti- ja maisteriohjelmiaan. Määrä kasvoi edellisvuodesta 57:llä.

Jyväskylän yliopiston journalistiikan kandidaatti- ja maisteriohjelmiaan oli 350 hakijaa eli 41 enemmän kuin vuotta aiemmin. Koulutusohjelman aloituspaikkoja lisätään viidellä.

Haaga-Helian journalismin medianomikoulutukseen hakijoita oli 604 eli 24 enemmän kuin edellisvuonna. Ensisijaisten hakijoiden määrä puolestaan väheni 27:llä.

Myös viestintäkoulutuksen hakijamäärät kasvoivat reilusti kevään yhteishaussa useassa korkeakoulussa. Esimerkiksi Helsingin yliopiston politiikan ja viestinnän kandidaattiohjelman hakijamäärä nousi 610 hakijalla 1802:een. Reilu kolmannes opiskelijoista sijoittuu viestinnän opintosuuntaan, joka valitaan ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen.

Tampereen yliopiston viestinnän kandidaatti- ja maisteriohjelmiaan hakijoita oli 896 eli 322 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Lasse Pyhtilä

OIKAISUT

Toisin kuin *Journalistin* 4/2024 pääkirjoituksessa kerrottiin, **Matti Kuusela** ei kerhtonut keksineensä palkittuun juttuunsa sitaatteja. Sen sijaa hän keksi juttuun ihmisten tarinoita.

Samassa lehdessä kerrottiin virheellisesti, että **Annamari Typpö** opiskelisi kirjallisuusterapiaohjaajaksi Tampereen kesäyliopistossa. Typpö on valmistunut kirjallisuusterapiaohjaajaksi Helsingin yliopiston täydennyskoulutusyksiköstä ja opiskelee siellä nyt kirjallisuusterapeutiksi.

Journalistin toimitus

SIJOITUSTOIMINNAN ELPYMINEN NOSTI LIITON TULOKSEN PLUSSALLE

Journalistiliiton tulos oli 293 867 euroa vuonna 2023. Liitto keräsi jäsenmaksuja noin 5 470 000 euroa, joista se maksoi yhdistyksille ja osastoille 1 081 000 euroa ja työttömyyskassa A-kassalle 707 000 euroa. Palkankorotukset kasvattivat jäsenmaksuja noin

107 000 euroa viime vuodesta.

Nettokulut olivat noin 4 456 000 euroa, noin 338 000 euroa enemmän kuin vuonna 2022. Jäsenmaksut eivät kattaneet varsinaisen toiminnan kuluja. Alijäämää jäi noin 771 000 euroa, jota paikkasivat

sijoitustoiminnan tuotot, noin 1 065 000 euroa.

Edellisvuonna sijoitustappiot olivat noin 817 000 euroa ja liiton koko tulos 1 400 000 euroa alijäämäisen.

Anttijuksi Ripaoja

Toimitukset suhtautuvat kuviin turhan laiskasti

KUVA: MEERI UTTI

Ulkoministeriön jakamassa kuvassa ministeri **Ville Tavio** (ps.) sai päähänsä digitaalisen hiussisäkkeen. Presidentin kanslian epähuomiossa julkaisemassa kuvassa **Alexander Stubbin** solmio oli vedetty suoraksi vasta kuvan ottamisen jälkeen.

Erilaiset kuvamanipulaatiot ovat herättäneet keskustelua viime kuukausina. Maailmanlaajuista huomiota herätti Walesin prinssin ja prinsessan sosiaalisen median tileillä julkaistu kuva prinsessa **Catherinesta** poseeraamassa lastensa kanssa. Pian julkaisun jälkeen useat uutistoimistot vetivät levittämänsä kuvan takaisin vedoten siihen, että kuvaa on muokattu. Catherine myönsi tehneensä kuvaan ”muokkauskokeiluja” ja pyysi anteeksi kuvan aiheuttamaa hämmennystä.

Asiaa vatvottiin mediassa, mutta yksi kysymys jäi esittämättä: miksi kukaan olettaisi, että sosiaalisessa mediassa julkaistu perhepotretti täyttäisi uutiskuvan kriteerit?

Journalistien on syytä muistaa, että heidän suhteensa valokuvaan on poikkeuksellinen. Yleisö on huomattavasti journalisteja sallivampi lehtikuvien käsittelyn suhteen. **Liina Puustisen** ja **Janne Seppäsen** vuonna 2010 julkaiseman tutkimuksen mukaan kolmannes yleisöstä hyväksyi ihmisten poistamisen uutiskuvien taustalta. Journalisteista vastaavan olisi valmis hyväksymään vain neljä prosenttia.

KESKITTYMINEN VAIN KUVANKÄSITTELYVAIHEESSA tapahtuvaan manipulaatioon on kuitenkin hedelmätöntä. Kuvan totuudellisuuteen vaikuttavat lukuisat seikat kuvausjärjestelyistä kuvien valintaan.

Mitä pitäisi ajatella puolustusministeriön X-tiilillä julkaisemasta kuvasta, joka antoi ymmärtää ministeri **Antti Häkkäsen** (kok.) osallistuneen lankapuhelimella sotilasliitto Naton etäkokoukseen? Häkkäsen pöydällä oli F-35-hävittäjän pienoismalli ja taustalla tarkkaili **Mannerheim**. Huvittuneisuutta herättänyt kuva paljastui myöhemmin kuukausia vanhaksi. Näitä kuvia ei ote-

ta tai valita journalistisin perustein, vaan viestintätarkoituksiin.

Vakavampi muistutus journalististen ja viestinnällisten kuvien eroista saatiin vuonna 2016, kun valtioneuvoston silloinen viestintäjohtaja **Markku Mantila** pyrki estämään valtioneuvoston kanslian kuvaajana toimineen **Sakari Piipon** kuvien julkaisun, koska hänen mielestään kuvat esittävät kohteet epäasiallisessa valossa, nukkavieruina ja väsähtäneinä.

Journalistin tehtävänä on tallentaa todellisuus sellaisena kuin se on, kun taas viestintä pyrkii usein antamaan edustavan ja myönteisen kuvan. Kuvajournalisti ei suorista presidentin kravattia ennen kuvausta, eikä varsinkaan kuvankäsittelyohjelmassa.

Ilmaiskuvien käyttö on kuitenkin mediassa yleistä, ja toimituksilla on vain rajalliset mahdollisuudet varmistaa niiden aitous. Tiedotusvälineisiin virtaa kuvia monista lähteistä: kuvatoimistoilta, yleisöltä, viranomaisilta, freelancereilta ja omilta kuvaajilta. Kuvatoimittajien ammattitaitoa on poimia kuvien valtavasta virrasta olennainen ja osata arvioida kuvien autenttisuutta ja niiden välittämää viestiä. Tilannetta ei helpota se, että monissa toimituksissa kuvatoimittajat on irtisanottu tai heidän tehtävänsä laajennettu.

TOIMITUKSET SUHTAUTUVAT kuviin turhan laiskasti. Niissä ajatellaan, että ikään kuin valokuvat olisivat lähtökohtaisesti totuudenmukaisia, vaikka toimituksen ulkopuolelta tarjottuihin kuviin tulisi suhtautua kuten muuhunkin aineistoon: kriittisesti.

Kuvien muokkaaminen ja kuvaväärennösten tekeminen muuttuu yhä helpommaksi ja nopeammaksi erilaisten tekoälytyökalujen avulla. Varmin tapa taata mediassa julkaistujen kuvien todenperäisyys on turvata toimitusten oma kuvatuotanto. Käyttämällä omia kuvaajia, kuvatoimittajia ja luotettuja freelancereita toimitukset voivat varmistaa, että mediassa julkaistut kuvat on tuotettu journalistisin perustein. ●

Joni Tuominen, 33

- Syntynyt Turussa, asuu Helsingissä.
- Koulutukseltaan medianomi (elokuva), Turun AMK.
- MTV Uutisten sosiaalisen median tuottaja.
- Video- ja alustatuottajana *Helsingin Sanomissa* 2020–2021.
- Työskennellyt freelancerina. Ollut mukana mainos- ja elokuvatuotannoissa.
- Avoliitossa. Perheeseen kuuluu australianterrieri Tosca.
- Harrastaa elokuvia ja Super 8 -filmikuvaamista.
- Suunnittelee seuraavaa lyhytelokuvaansa.

Tavoitteenasi on viedä Maikkarin someuutiset mahdollisimman kauas Kymmenen uutisista, Joni Tuominen

Jos Maikkarin sosiaalisen median tuottaja saisi päättää, somevideot kuvattaisiin filmille.

Raine Huvila, teksti ● Juuso Westerlund, kuva

Olet työskennellyt pitkään videoiden parissa, joten tiedät, että kaikki jää visuaalisen kulttuurin varjoon.

Kyllä se on näin. Se on varmasti syy, miksi olen tällä alalla. Sosiaalisen median kuvavirta on tullut toiseksi kieleksi tekstin rinnalle.

Kymmenen uutisissa on 90 prosenttia uutisia ja 10 prosenttia loppukevennystä. Maikkarin uutisten sometileillä luvut ovat käänteiset.

En ihan allekirjoita tuota. Jos somesisällöistämme tulee viihteellinen kuva, niin syytän algoritmeja. Ne nostavat viihteellisemmän sisällön esille. Meillä on varmaan aika sama suhdeluku Kymmenen uutisten kanssa. Somessa kymmenestä uutisesta ehkä kaksi on kevyempiä.

Maikkarin televisiouutiset ja someuutiset eivät liity toisiinsa mitenkään. Televisiossa tehdään oikeita uutisia aikuisille ja somessa kerätään nuorilta tykkäyksiä hauskoilla videoilla.

Kympin uutiset on ikoninen brändi. Sille on ehdottomasti paikkansa, mutta se on yksi formaatti muiden joukossa. Puhelimesta tarkistellaan uutisia pitkin päivää. Nuoret eivät välttämättä halua enää päivän uutisia kokoavaa koostetta illalla, vaan yksittäisiä uutisia useista aiheista.

Setä- ja tätiuutisankkureiden aika on ohi.

Kirsi Alm-Siira on tehnyt meille juttuja someen, ja ne ovat toimineet samalla tavalla kuin nuortenkin tekemät uutiset. Toki nuori katsoja samaistuu nuoreen toimittajaan paremmin.

Tarjoatte nuorille somessa juuri sellaista journalismia, jota he haluavat.

Sosiaalinen media on meille tapa tavoittaa lukija tai katsoja, joka ei kohtaa uutisia välttämättä missään. Tuomme someen luotettavaa, faktatarkastettua sisältöä. Sen voi myös tehdä hausalla tavalla.

Koukutat somea selaavat nuoret eineslihapyörykkä-makutestiuutisilla, jotta he lukisivat ehkä sattumalta myös maailman suurimman jäävuoren katoamisesta.

Tuolla tavalla algoritmi voidaan murtaa. Reaktioita kerännyt video nostaa todennäköisesti myös seuraavan videosi katsojien silmille. Niiden ei tarvitse edes olla saman aihepiirin videoita. Tämä on nerokas suunnitelma. Se ei ole elinehto, mutta se on yksi tapa tehdä.

Instagramin selitysvideoilla esiintyvien, suoraan kameralle puhuvien toimittajien valovoimaisuus on heidän raportointiaan uutisia tärkeämpää.

Ohjeistan uusia tyyppejä, että kerro tämä uutinen kuin kertoisit sen kaverillesi. Kieli tulee tubemaisesta ilmaisusta, muttemme harjoittele sitä. Nuoret samaistuvat nuoriin, mutta kyse ei ole vain iästä, vaan puhetavasta ja tavasta esiintyä. Pyrimme kertomaan uutisia selkokielellä. Somen tärkein uutiskriteeri on mediakilpailu ja siinä erotautuminen.

Olen kilpailuhenkinen ihminen ja seuraan lukuja. Kaikki isot mediatalot tekevät aika samaa tuotetta eli pystyvideoformaattia. Aihevalinnoissa on hieman eri painotuksia. Olemme videotalo, joten teemme videopainotteista sisältöä. Joku muu saattaa tehdä tekstivetoisempaa analyysiä. Rohkenen väittää, että lähdimme tekemään selitysvideoita Suomessa ehkä ensimmäisenä. Mutta onhan meidänkin juttumme kopioitu ulkomailta.

Urallasi kaikkein ylpein olet someuutisvideosta, jossa toimittaja kertoo käsillä tehtävästä sydäimestä ja siitä, miten se saattaa paljastaa henkisen iän.

Video taisi olla oma ideani. Z-sukupolvi näyttää sydämen yhdellä kädellä. Se on sydämen puolikas. Milleniaalit näyttävät sydämen kaksin käsin. Tämä oli kiinnostava havainto. Olen ylpeä siitä.

Teet vapaa-ajallasi taiteellisia, kauniisti sävytettyjä kaitafilmejä, sillä Maikkarin somevideotyö on luovuuden vastakohta.

Jos saisin päättää, kuvaisimme somevideomme filmille, mutta se on liian kallista. Rakeinen kuva on kaunista. ●

Tee sisällöstäsi saavutettavaa

Laki määrittelee organisaatiot ja yhteisöt, joiden on pakko huolehtia digitaalisten palveluidensa saavutettavuudesta. Tiedotusvälineiden saavutettavuus lisää niiden potentiaalisen yleisön määrää.

Tuomas Nikulin, teksti • Johanna Sarajärvi, grafiikka

Vinkit antoi **Kaura Raudaskoski**. Hän on saavutettavuuteen laajasti perehtynyt tuottaja, taide- ja yhteisöpedagogi sekä graafinen suunnittelija, joka pitää saavutettavuutta ihmisoikeuskysymyksenä.

Tiedonvälitystä ei ole järkeä tehdä epäsaavutettavasti.

1.

KIRJOITA SELKEÄSTI

- Selkeys ei tarkoita tylsyyttä tai yksitoikkoisuutta. Teksti voi olla rakenteeltaan ja sanastoltaan vaihtelevaa ja rikasta mutta silti helposti ymmärrettävää ja luettavaa.
- Käytä yleiskielistä sanastoa. Selitä vaikeat termit tekstissä tai erillisessä sanastolaatikossa.
- Käytä lauseenvastikkeitä säästellen ja katso, että lauseiden aika- ja viittaussuhteet ovat selkeitä. Ei "Pihalla pallotellessaan Pirkko huomasi siilin", vaan "Kun Pirkko pallotteli pihalla, hän huomasi siilin".
- Vältä harvinaisia sijamuotoja ja tapaluokkia. Ne vaikeuttavat ymmärtämistä, jos opettelee kieltä tai lukemisessa on vaikeuksia. "Liikkunee polkupyörällä" -tyyppiset muotoilut voivat myös luoda tekstiin vanhahtavan tai keikaroivan vivahteen.
- Jäsentele teksti loogisiin osiin ja tee väliotsikoista informatiivisia. Suosi verkkoteksteissä 1–3 virkkeen kappaleita.
- Huolehdi, että otsikkohierarkia on kunnossa. Silloin myös ruudunlukuohjelmaa käyttävä voi "silmäillä" artikkelin, sillä ohjelma lukee otsikot ääneen hierarkian mukaisessa järjestyksessä. Ruudunlukuohjelma ei tunnista esimerkiksi lihavoitua otsikoksi.

Kirjoita lyhyitä lauseita ja virkkeitä. Suosi pilkun sijaan pistettä.

2.

VALITSE LINKIKSI JÄRKEVÄ KOKONAISUUS

- Linkitä kokonaisia, ymmärrettäviä lauseita yksittäisten sanojen sijaan. Yksilöi, mihin linkitetään. Ei "Lue lisää täältä" vaan "Lue lisää kyselystä X". Älä linkitä auki kirjoitettuja verkko-osoitteita, ettei kukaan joudu kuuntelemaan, kun ruudunlukuohjelma lukee ääneen *hoo-tee-tee-pee-äs-kaksoispiste-kauttaviiva-kauttaviiva...*

Saavutettavuus?

- Saavutettavuus tarkoittaa digitaalisen palvelun esteettömyyttä. Siihen kuuluvat sisällön ymmärrettävyyden lisäksi käyttöliittymän helppokäyttöisyys ja toimivuus erilaisilla laitteilla, apuvälineillä ja toimintakyvyillä.
- Hyvästä saavutettavuudesta hyötyvät etenkin vammaiset ihmiset, luki- ja keskittymishäiriöiset, värisokeat sekä suomea heikosti osaavat. Saavutettavuus lisää yhdenvertaisuutta.
- Digipalvelulaki edellyttää saavutettavia verkkopalveluita viranomaisilta, julkisoikeudellisilta laitoksilta sekä osalta järjestöjä ja yksityistä sektoria. Myös journalistiset mediat hyötyvät saavutettavien sisältöjen tekemisestä, sillä se lisää potentiaalisten lukijoiden määrää. Kesällä 2025 lain piiriin tulevat uusina muun muassa sähkökirjat sekä audiovisuaaliset sisältöpalvelut, kuten Yle Areena ja MTV Katsomo.

3.

MIETI KUVAVALINTOJA

- Lisää kuville vaihtoehtoiset tekstit eli alt-tekstit. Niiden tarkoitus on kertoa kuvan sisältö neutraalisti käyttäjälle, joka ei näe kuvaa. Ota konteksti huomioon ja käytä leipätekstissä esiintyvää sanastoa.
- Kun valitset kuvituskuvaa, mieti mitä siinä tapahtuu ja miten se liittyy tekstin aiheeseen. Liian viitteellinen tai kaukaa haettu kuvitus voi hämmäntää lukijaa.

Linkki erottuu parhaiten, kun se on oma kappaleensa.

Kysy haastateltavan esteettömyystarpeista. Ehdota haastattelulle esteetöntä paikkaa.

4.

MUISTA SAAVUTETTAVUUS MYÖS SOMESSA

- Kirjoita aihetunnisteiden eli hashtagien sisältämät erilliset sanat suurilla alkukirjaimilla. Se helpottaa tunnisteiden visuaalista hahmottamista ja ruudun-lukuohjelman työtä.

Ei #pelastakaasiilitnyt tai #PELASTAKAASIILITNYT vaan #PelastakaaSiilitNyt.

#

5.

HUOMIOI MYÖS NÄMÄ

- Pyri tekemään saavutettavuuden ja esteettömyyden miettimisestä rutiini. Näin purat erityisryhmiä syrjiviä käytäntöjä.
- Huomioi saavutettavuus myös sisäisessä viestinnässä. Se helpottaa selkeän viestin välittämistä ulospäin.

Lue myös selkokielestä sivulta 27.

Toimitukset kalastelevat nuoria lyhytvideoilla, mutta heidän elämänsä uhkaa jäädä varjoon journalismissa. Se on kohtalokasta nuorten lukutaidolle ja median tulevaisuudelle, sanoo tutkija. ➔

Lasse Pyhtilä, teksti • Wilma Hälikkä ja Aleksi Sormanen, kuvat

Tampereen Lielahden koulun yhdeksäsluokkalaiset Roosa Lampimäki (vas.) ja Tinka Gustafsson lukevat uutisia ja katsovat somen uutisvideoita. "Jos haluan oikeasti tietoa jostain asiasta, mieluummin luen uutisen", Lampimäki kertoo.

Muistakaa kuunnella nuoria.”

Tämä on 15-vuotiaan **Tinka Gustafssonin** viesti suomalaisille toimittajille. Hän käy yhdeksättä luokkaa Tampereen Lielahden koulussa.

Luokkakaveri **Roosa Lampimäki**, 15, on samoilla linjoilla.

”Nuorilta voisi kysyä, mistä he puhuvat ja mikä heitä kiinnostaa. Monella voisi olla paljon sanottavaa, mitä ei muuten tulisi sanottua.”

Haastattelimme kolmea Lielahden koulun 9A-luokkalaista heidän mediasuhteestaan. Lisäksi luokan 18 oppilaasta 14 vastasi *Journalistin* tekemään kyselyyn.

Kyselyssä ja haastatteluissa yhdeksäsluokkalaiset kertoivat, että median pitäisi uutisoida enemmän esimerkiksi liikunnan vähenemisestä, ilmastonmuutoksesta, maapallon tulevaisuudesta ja vapeista eli sähkötupakoista.

”Nuoret käyttävät päihteitä aivan liikaa, ja se saa mieleni matalaksi”, sanoo 15-vuotias **Samu Mendes**.

Mendesin mukaan nuoret käyttävät eniten sähkötupakkaa ja jonkin verran myös tupakkaa, alkoholia ja nuuskaa. Nuoret käyttävät päihteitä toisinaan myös koulussa.

Mendes kertoo seuraavansa uutisia muttei kovin aktiivisesti. Eniten häntä kiinnostavat vakavat aiheet, kuten sotaan ja muihin tragedioihin liittyvät uutiset.

”En ole mikään uutisnörtti. Jos jotain tapahtuu, saan kyllä jossain vaiheessa tietää siitä.”

Tavallisesti Mendes päätyy uutisten äärelle Googlen etusivulla näkyvien otsikoiden kautta. Hän katsoo joskus myös Instagramissa vastaan tulevia Reels-uutisvideoita. Tiktokia hän ei käytä.

Useampi vastaaja toivoo lisää uutisia nuorten mielenterveydestä, sosiaalisessa mediassa ja koulussa tapahtuvasta kiusaamisesta sekä ulkopuolisuudesta. Tinka Gustafssonista tuntuu, että nämä aiheet unohtuvat välillä mediasta. Hän seuraa uutisia monista kanavista ja on erityisen kiinnostunut nuorten asioita, rikoksia ja musiikkia käsittelevistä jutuista.

”Nuoret voivat koko ajan huonommin, mutta se jätetään tavallaan ulkopuolelle uutisjutuista. Myös kiusaamisesta pitäisi kirjoittaa lisää, jotta lukijat saisivat paremman kuvan, millaista se voi olla.”

Roosa Lampimäkeä kiinnostavat esimerkiksi kotimaan politiikka ja ulkomaan uutiset. Keväällä hän seurasi aktiivisesti Suomen presidentinvaaleja. Hän lukee uutisia tavallisesti Ylen tai *Aamulehden* verkkosivuilta. Myös Tiktokin uutisvideot ovat hänelle tuttuja. Lampimäki on huomannut, että uutisointi nuorten hyvinvoinnista menee herkästi politiikan puolelle.

”Uutisissa kerrotaan esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden leikkauksista, mutta itse nuorista saatetaan puhua vähemmän.”

Lampimäki arvioi myös, että yläkouluikäiset saavat mediassa vähemmän tilaa kuin vanhemmat opiskelijat. Gustafsson ehdottaa, että yläkoululaisilta voisi kysyä esimerkiksi heidän haaveistaan ja odotuksistaan tulevien opiskeluiden suhteen.

Tammikuussa julkaistun Uutismedian liiton tutkimuksen mukaan yli puolet 13–18-vuotiaista kokee, että nuorten näkemykset huomioidaan mediassa heikosti.

Tutkimuksesta ilmenee myös, että nuorten kiinnostus heidän omaan elämäänsä liittyviä uutisia kohtaan on noussut. Ne kiinnostavat ikäryhmää kaikkein eniten. Toisena tulevat isot ja ajankohtaiset uutisaiheet Suomesta ja maailmalta.

KUVA: ALEKSI SORMANEN

Jyväskylän yliopiston tutkijatohtori Niina Sormanen on tutkinut muun muassa nuorten median käyttöä ja medialukutaitoa digi- ja someajassa. Hänestä journalistisen median on tehtävä töitä nuorten kiinnostuksen eteen, sillä he ovat tulevaa lukijakuntaa.

ENEMMISTÖ LIELAHDEN KOULUN 9A-luokan oppilaista kertoi *Journalistin* kyselyssä olevansa tyytyväisiä siihen, miten nuoret huomioidaan mediassa. Heistä kaksi arvioi, että nuorista puhutaan yhä enemmän ja heidän asioitaan käsitellään nykyisin tarpeeksi. Kolmen vastaajan mielestä nuoret huomioidaan vaihtelevasti ja yhden mielestä huonosti.

Uutisoinnissa nuoriso vaikuttaa jatkuvasti olevan pilalla, sanoo Jyväskylän yliopiston tutkijatohtori **Niina Sormanen**.

”Tuntuu, että nuoria käsittelevät uutiset ovat usein sävyiltään syyttäviä. Sellaisia, että tämä sukupolvi on taas tällainen.”

Houkutus negatiivisyytteisiin juttuihin voi Sormasen mukaan johtua siitä, että uutisia tehdään ensisijaisesti aikuisille digitilaaajille. Samalla unohdetaan, että nuoret ovat median seuraavaa lukijakuntaa.

Sormasesta on myös selvää, ettei nuorten ääni kuulu tarpeeksi mediassa.

”Eiväthän nuoret kiinnostu journalismista, jossa he itse jäävät ulkopuoliseksi tai heidät esitetään toistuvasti kielteisessä valossa. He haluavat, että muutenkin asioita käsiteltäisiin ratkaisukeskeisemmin ja positiivisia puolia etsien. Uutisia saatetaan jopa vältellä siksi, ettei kestä negatiivisuuden kuormaa.”

Nuoret voivat koko ajan huonommin, mutta se jätetään tavallaan ulkopuolelle uutisjutuista. Myös kiusaamisesta pitäisi kirjoittaa lisää, jotta lukijat saisivat paremman kuvan, millaista se voi olla.

Tinka Gustafsson, koululainen

Sormanen arvioi, että paikallislehdet onnistuvat valtakunnallista mediaa paremmin tuomaan nuorten näkökulmaa esiin. Oman ikäryhmän perspektiivin näkeminen voi ruokkia nuoren halua seurata uutisia jatkossakin.

”Journalismin pitäisi tarjota nuorille samaistumispintaa ja tunnistaa heidän moninaisuutensa. He myös tarvitsevat roolimalleja, kuten muita nuoria, jotka tekevät hienoja asioita.”

Entä miten nuorten elämä näkyy uutisissa heidän itsensä mielestä? Kysymys saa haastateltavat mieteliäiksi.

”Ei ainakaan heti tule mieleen esimerkkejä, joten ei varmaan kovin näkyvästi”, Lampimäki sanoo

”Silloin tällöin uutisissa tulee puheeksi nuoriso, eikä minun mielestäni tarvitsisi uutisoida tämän enempää”, Mendes tuumaa.

Gustafsson nostaa esille Vantaan kouluampumisen. Huhtikuun alussa yksi poika sai surmansa ja kaksi tyttöä loukkaantui vakavasti ampumisessa Vantaan Viertolan koulussa. Sekä epäilty ampuja että uhrin olivat 12-vuotiaita.

”Olihan se aluksi shokki”, Gustafsson sanoo.

Hän pitää hyvänä ratkaisuna, että uutisten yhteydessä kerrottiin palveluista, joiden kautta nuoret voivat tarvittaessa saada keskusteluapua.

Gustafsson ja Lampimäki seurasivat tilannetta päivittyvien live seurantojen kautta. Mendes muistaa, kuinka uutisia tuli vastaan joka puolelta.

”Näin niitä paljon ja koko ajan. Luin ja halusin tietää lisää asiasta. Puhuin myös kavereitteni ja vanhempieni kanssa tapauksesta.”

Haastateltavat kokevat, että uutisointi ampumisesta oli asiallista ja tietoa oli saatavilla tarpeeksi muttei liikaa. Nuorten mielestä oli hyvä, ettei esimerkiksi osallisten nimiä tuotu uutisissa julkii. Sosiaalisessa mediassa huhut sen sijaan lähtivät nopeasti liikkeelle.

Gustafsson ja Lampimäki näkivät esimerkiksi Tiktokissa kiertäneen videon, jonka ääninauhan väitettiin olevan peräisin luokasta, jossa Viertolan koulun ampuminen tapahtui. Myöhemmin kävi ilmi, että äänite olikin aivan toisesta tilanteesta.

”Hetimit ensimmäisen uutisen jälkeen tein päätöksen, etten usko turhaan kaikkea, mitä somessa puhutaan, ennen kuin asiasta on kerrottu lehdessä tai jonkin lehden somessa”, Gustafsson sanoo.

TIKTOK ON NOUSSUT 13–18-vuotiaiden tärkeimmäksi uutiskanavaksi, ilmenee Uutismedian liiton tutkimuksesta. Lähes puolet ikäryhmästä seuraa uutisia sovelluksen kautta. Niin ikään lähes puolet nuorista arvioi, etteivät he todennäköisesti näkisi uutismedioiden sisältöjä, ellei niitä tulisi vastaan Tiktokissa. Vain reilu kymmenys nuorista ei käytä sovellusta lainkaan.

Iltapäivälehtien verkkosivut ovat nuorten toiseksi suosituin uutislähde. Niiden kautta uutisia seuraa reilu kolmannes nuorista. Vuotta aiemmin suosituimmat uutiskanavat olivat hyvin tasaväkisiä: 41 prosenttia seurasi uutisia iltapäivälehtien verkkosivuilta ja 40 prosenttia Tiktokista.

Roosa Lampimäki ajattelee, että uutisvideot voivat madaltaa nuorten kynnystä seurata ajankohtaisia asioita. Videoiden etu on siinä, että niitä tulee automaattisesti vastaan etenkin Tiktokissa, missä suuri osa nuorista muutenkin kuluttaa aikaansa.

”Sattumalta eteen tuleva uutisvideo voi herättää kiinnostuksen, ja sitten sitä jääkin katsomaan.”

Uutisvideoille meneminen on tietoisempi valinta, ja juttujen lukeminen vaatii enemmän keskittymistä kuin videoiden katsominen. Toimittajan selostaman uutisvideon voi myös laittaa taustalle pyörimään, jolloin tarvitsee vain kuunnella.

”Jos haluan oikeasti tietoa jostain asiasta, mieluummin luen uutisen”, Lampimäki sanoo.

Osa hänen näkemistään uutisvideoista on ollut hänen mielestään ”aivan turhia”.

Toimivaa uutisvideota haastateltavat luonnehtivat tiiviiksi ja selkeäksi – sellaiseksi, jossa keskitytään olennaiseen. Tekstitykset sekä taustalla pyörivät kuvat ja klipit voivat tehdä uutisvideon seuraamisesta mukavampaa, mutta liikaa ylimääräistä sisältöä ei pitäisi olla.

”Asiat pitää ilmaista realistisesti eikä kierrellen ja

kaarrellen tai liikaa ihannoiden”, Tinka Gustafsson sanoo.

Hän pohtii, voisiko uutisvideoita julkaista nykyistä enemmän Instagramissa sekä uutismedioiden omilla verkkosivuilla, sillä kaikki nuoret eivät käytä Tiktokia. Mendes sen sijaan ehdottaa, että uutisvideoita voisi viedä viestintäsovellus Snapchattiin. Tällä hetkellä suosittujen tarinoiden osiossa pyörii lähinnä viihteellisiä sisältöjä, kuten vaikuttajien päivityksiä.

DIGILAITTEIDEN PARISSA kasvanut sukupolvi odottaa perinteiseltä medialta sosiaalisesta mediasta tuttuja ominaisuuksia ja ilmaisutapoja: lyhyitä videoita ja nopeaa tiedonsaantia.

”Se herättää kysymyksen, miten perinteinen uutismedia ja tarkastettu tieto selviävät tässä yhteiskunnassa”, tutkija Niina Sormanen sanoo.

Uutismediat ovat vastanneet haasteeseen tekemällä sisältöjä suoraan sosiaalisen median alustoille nuorten toimivissa formaatissa. *Media & Viestintä* -lehdessä julkaistun tutkimuksen mukaan suomalaisten Tiktok-uutisvideoiden mediaanipituus on 43 sekuntia.

Sosiaalisen median uutisvideot ovat toimiva keino tavoittaa nuoria, jotka eivät muuten seuraisi uutisia, mutta Sormanen näkee niissä myös sudenkuoppansa. Yksi on se, etteivät ne innosta nuoria kuluttamaan journalismia perinteisen median kanavista.

”Monet nuoret tuntuvat haluavan, että uutisia voisi esimerkiksi lukea suoraan Instagramista, jolloin ei tarvitsisi erikseen mennä uutissivustoille.”

Aktiivisuus sosiaalisessa mediassa ei sulje pois tiedonjanoa tai yleistä kiinnostusta yhteiskuntaan. Olenaisempaa on se, millä tavoin nuori käyttää sovelluksia.

”Jos nuori on taipuvainen etsimään tietoa somesta, on hän todennäköisesti myös halukas kuluttamaan perinteistä mediaa. Silloin somejournalismi voi tukea muunkin journalismin kulutusta.”

Uutisissa kerrotaan huolestuneeseen sävyyn suomalaisnuorten Pisa-tulosten rapistumisesta, lukuinnon vähenemisestä ja siitä, miten sosiaalinen media voi koukuttaa ja heikentää keskittymiskykyä. Samalla nuorille tarjotaan pikatahtiin kulutettavaa somejournalismia.

”Se on kieltämättä ristiriitaista. En usko, että nuorten lukutaito kasvaa ainakaan tällä tavalla”, Sormanen toteaa.

Sormasen mielestä suomalainen somejournalismi tarvitsee lisää luovuutta ja lyhytvideoita monipuolisempaa tarjontaa. Hänestä suuret uutismediat voisivat ottaa oppia uudemmilta verkkopohjaisilta tiedotusvälineiltä, kuten Rare Medialta, joka tekee nuorille muun muassa kulttuuri-, ilmasto- ja hyvinvointiaihteista videojournalismia Instagramiin, Tiktokiin ja Youtubeen.

”Nuorille tulisi olla omia, heitä puhuttelevia sisältöjä, jotka antavat viestin, että ’tekniikka kiinnostatte meitä.’”

SOSIAALISESSA MEDIASSA uutisvideot kulkevat samassa virrassa viihteellisten ja epäluotettavien sisältöjen kanssa.

”Sosiaalisessa mediassa täytyy olla lähdekritiikkiä, jotta tietää, mikä on totta ja mikä ei. Paperilehdissä yleensä kaikki on totta”, eräs oppilas luonnehti kyselyssä sosiaalisen median ja perinteisen median eroa.

Samu Mendes kokee, että sosiaalisessa mediassa voi olla vaikea tunnistaa, kuinka luotettavaa eteen tuleva tieto on. Mendes käyttää aktiivisesti esimerkiksi yhteisöpalvelu X:ää. Hänen mukaansa siellä liikkuu paljon valeuutisia, joihin hän kertoo joskus itsekkin haksahaneensa.

”Kun näen jotain epäuskottavaa, yritän etsiä netistä lisää

Kun näen jotain epäuskottavaa, yritän etsiä netistä lisää tietoa siitä. Epäilykseni herää yleensä silloin, jos tarina on aivan hullu tai outo.

Samu Mendes, koululainen

tietoa siitä. Epäilykseni herää yleensä silloin, jos tarina on aivan hullu tai outo.”

Sormanen kuvailee tämän hetken mediaympäristöä hurjaksi ja monimutkaiseksi. Perinteisen median rinnalla toimii esimerkiksi somevaikuttajia sekä toimittajia, jotka toimivat kuin vaikuttajat. Pakkaa sekoittavat myös valtavirtauutisointia haastavat vastamediat. Lisäksi tekoäly vaikeuttaa tiedon luotettavuuden arvioimista. Enää kuvien ja videoidenkaan aitoudesta ei ole takeita.

”Elämme hyvin muuttuvaa ja pelottavaa aikaa. Eihän meillä vanhemmilla ihmisillä ole ollut näin vaikeaa tietää, mistä luotettava ja tarkastettu tieto tulee”, Sormanen sanoo.

Sormanen pitää somejournalismia vastavoimana epäluotettaville sisällöille. Hänestä toimitukset voisivat ottaa vielä askeleen edemmäs ja ryhtyä aktiivisemmin oikomaan sosiaalisessa mediassa liikkuvaa väärää tietoa, sillä suomalaiset nuoret luottavat edelleen laajasti perinteiseen mediaan.

”Nuoret välittävät, onko esimerkiksi juttu valeuutinen, mutta harva tekee työn selvittääkseen, pitääkö tieto paikkansa ja voiko siihen luottaa. On raskasta, kun kaikki pitäisi nykyään tarkistaa.”

NUORTEN UUTISTEN SEURAAMINEN on laskenut korona-ajan huippulukemista. Vuonna 2020 lähes puolet 13–18-vuotiaista seurasi uutisia päivittäin.

Nyt reilu kolmannes nuorista seuraa uutisia päivittäin ja joka kolmas muutamia kertoja viikossa. Tätä harvemmin uutisia seuraa vajaa neljännes ja seitsemän prosenttia ei lainkaan. Uutisten seuraaminen ja perinteisen median kuluttaminen kasvavat iän myötä.

”Viimeistään äänestysissä olisi fiksua seurata uutisia laajemmin”, Sormanen sanoo.

Vastuu mediakasvatuksesta on hänen mukaansa koulujen ja kotien harteilla. Nuorille on ensinnäkin opetettava, miten journalismi syntyy, miten se eroaa muista mediasisällöistä ja mistä luotettavaa tietoa löytyy. Myös vanhempien antama malli – esimerkiksi se, luetaanko kotona lehtiä – ohjaa sitä, millaiseksi median kuluttajaksi nuori kasvaa.

"En ole mikään uutisnörtti", sanoo yhdeksäsluokkainen Samu Mendes, joka seuraa uutisia satunnaisesti. Etenkin vakavat uutisaiheet saavat hänen kiinnostuksensa heräämään.

Journalismillakin on oma roolinsa nuorten kiinnostuksen herättämisessä ja säilyttämisessä. Nuortenlehtien sukupuutto saa Sormasen haikeaksi. Hänen mielestään nuorten elämässä kiinni olevaa tekstimuotoista journalismia tarvitaan tulevaisuudessakin.

"Osa nuorista on edelleen valmiita lukemaan pitkiä tekstejä, ja siitä taidosta on pidettävä kiinni. Nuoria ei pitäisi myöskään aliarvioida. Iso pyörä saattaisi lähteä pyörimään, jos kaikkea ei tehtäisi someformaattissa."

ROOSA LAMPIMÄKI AJATTELEE, että uutisten helppolukuisuuteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota, jotta ne olisivat nuorille saavutettavampia.

"Uutisissa käytetään joskus tosi sivistyneitä sanoja, minkä vuoksi saattaa olla vaikea pysyä mukana, että mistä nyt puhutaan."

Lampimäki ehdottaa, että ajankohtaisista tapahtumista voisi kirjoittaa tiivistelmiä, jolloin ei tarvitsisi lukea montaa juttua samasta aiheesta.

"Ymmärrän kuitenkin, ettei esimerkiksi presidentinvaa-leja voisi tiivistää yhteen juttuun."

Monesti jutut ovat myös niin pitkiä, etteivät nuoret välttämättä jaksakaan lukea niitä. Lampimäestä on silti hyvä, että jutut ovat välillä pidempiä ja niissä kerrotaan paljon.

Tinka Gustafssonin mielestä nuoria pitäisi valistaa enemmän uutisten lukemisen merkityksestä.

"Kannattaa olla suurin piirtein kärryillä, että tuolla päin on tuollainen tilanne ja Suomessa tällainen, ettei olisi ihan kujalla siitä, mistä puhutaan koulussa ja kotona", hän sanoo ja lisää:

"Mutta ei meidän ikäisten tarvitse kuitenkaan huolestua ihan kaikesta, mitä maailmassa tapahtuu." ●

Anu Kylvén ei ole sulkenut kokonaan pois työsuhteesta työskentelemisen mahdollisuutta. Siihen vaadittaisiin riittävän kiinnostava työpaikka ja mahdollisuus joustavaan etätööhön.

Mihin freelancerin aika menee? Seurasimme Anu Kylvénin työpäivää ja todistimme sälähommia, koirien ulkoilutusta ja rautaista arjenhallintaa.

Maarit Juntti, teksti • Wilma Hälikkä, kuvat

Pissaa joudutaan odottelemaan. Tällä kertaa se ei tule lainkaan. On mentävä takaisin sisälle. **Anu Kylvénin** kolmesta koirasta nuorin, Puri, on tullut kasvattajalta kotiin edellisellä viikolla. Kaupungin äänet jännittävät maalta saapunutta tulokasta, ja totuminen elämään tamperelaisessa kerrostalossa on pahasti kesken. Pennun vuoksi Kylvénin arki on hetken aikaa myllätty uusiksi. Siksi töitä tulee tehtyä vähemmän kuin yleensä.

”Tärkeimpiä syitä jäädä yrittäjäksi oli se, että saa päättää omista aikatauluista eikä tarvitse talvisin joka arkiamu skrapata auton tuulilasia.”

Anu Kylvén, freelancetoimittaja

Freelancetoimittajana työskentelevälle Kylvénille se ei ole ongelma. Hänelle freelancyssä tärkeintä on juuri sen joustavuus. Se mahdollistaa hänelle agilityharrastuksen ja siinä huipputasolla kilpailemisen. Päivisin hän saattaa käydä treenaamassa koiraurheiluhallilla tai ajaa koirien kanssa toiselle puolelle Suomea koulutuksiin. Se ei tarkoita kuitenkaan sitä, että töitä voisi laininlyödä.

”Jos pidän treenipäivän, pitää tehdä kunolla duunia pari seuraavaa päivää”, Kylvén sanoo.

Vanhempi rouva pysähtyy juttelemaan Kylvénille pihassa. Kun tekee työt kotoa käsin, tulee tutustuttua naapureihin, jotka ovat päivisin kotona. Välillä Kylvén on pohtinut työhuoneen hankkimista. Työt eivät kuitenkaan tunnu häiritsevän vapaa-aikaa, vaikka ne ovatkin kotona läsnä.

10.50. Tavallisesti työpäivä alkaa ennen yhdeksää koirien ulkoilutuksen jälkeen. Nyt aikataulussa on joustovaraa.

Kylvén on muutama kuukausi aiemmin tehnyt *Eeva*n henkilöjutun näyttelijästä. Juttu on nyt editoitu ja taitettu. Päivän ensimmäinen työtehtävä on tarkistaa taitettu juttu. Kylvén lähettää lehden toimituspäällikölle muutamia muutosehdotuksia tekstiin.

Sitten on aika viedä pentu jälleen ulos. Pissa ei onnistu tälläkään kerralla, mutta kakka tulee.

Joustava työ vaatii aikatauluttamisen taitoa. Kylvén kokee arjen hallinnan olevan hänelle melko helppoa. Aamuvirkkuna hän on tehokkaimmillaan aamupäivisin. Silloin hän tekee eniten keskittymistä vaativat tehtävät. Iltapäivisin on sälähommien vuoro.

”Välillä päätän, että pidän selkeät työajat, enkä tee iltakuuden jälkeen mitään työhön liittyvää. Harvoin se ihan täysin pysyy, mutta en koe, että se olisi ongelma”, Kylvén pohjaa.

ANU KYLVÉN JÄTTÄYTYI vakituisista toimittajan töistä yrittäjäksi vuonna 2007. Hän oli tehnyt päivätyön ohessa muutamia juttuja aikakauslehtiin, ja freetyö alkoi kiinnostaa monipuolisuutensa ja joustavuutensa vuoksi.

”Tärkeimpiä syitä jäädä yrittäjäksi oli se, että saa päättää omista aikatauluista eikä tarvitse talvisin joka arkiamu skrapata auton tuulilasia.”

11.30. Koirat Puri, Lio ja Merel vaativat huomiota. Kylvén pitää tauon työskentelystä ja pitää koirille pienen jumppatuokion.

Sitten on taas aika viedä Puri ulos. Yleensä Kylvén käy koirien kanssa 3–4 kertaa päivässä ulkona, mutta juuri nyt pentu vaatii enemmän.

Tällä kertaa pissaaminen onnistuu.

”Hyvä, hieno pissat!” Kylvén huudahtaa.

11.50. Seuraavaksi Kylvén tarkistaa edelliskesänä *Eeva*n kirjoittamansa ja toimituksen nyt editoiman kotijutun. Hän lähettää siitä kommentit takaisin toimitukseen.

Sitten hän siirtyy lukemaan Apteekkikustannuksen sähköpostiaan. Hän työskentelee yrityksensä kautta toimituspäällikkönä Apteekkikustannuksen *Apteekki Nyt* -asiakaslehdessä. Työ on pitkälti lehden tuottamista. Toisinaan hän kirjoittaa lehteen itse.

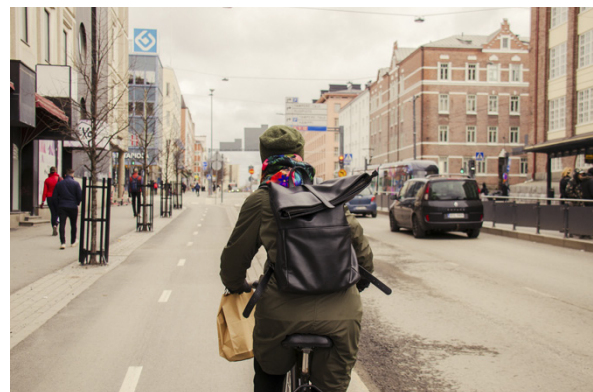
Sähköpostiin on tullut vastaus asiantuntijalta, jota on haastateltu lehdessä muutama vuosi aiemmin ilmestyneeseen toisen freelancerin kirjoittamaan juttuun. Nyt juttu ollaan julkaisemassa uudestaan, ja Kylvén tarkistaa, onko asiantuntija yhä samassa paikassa töissä ja ovatko jutun faktat edelleen oikein.

Freetyö mahdollistaa ulkoilun valoisaan aikaan kaikkina vuodenaikoina.

Koirat Merel, Lio ja Puri saavat jumppatuokion kesken työpäivän.

Tampereen keskustan alueella Kylvén pyöräilee lounaalle ja juttukeikoille.

12.15. Kylvén tapaa valokuvaajatuttavansa **Laura Vesan** läheisessä lounasravintolassa. Tarkoitus on vaihtaa kuulumisia ja suunnitella tulevaa juttukeikkaa *Martat*-lehteä varten.

Välillä Kylvén kaipaasi asioita, joita vaki-
tuinen työsuhte tarjoo. Työyhteisön
puuttumisen luomaa aukkoa täyttävät
lounastapaamisten lisäksi vierailut Apteekki-
kustannuksen toimistolla Vantaalla noin
kerran kuussa.

Joskus olisi myös mukavaa, jos työssä olisi
läsnä joku, joka kertoo mitä tehdä.

”Olisihan se helppoa ja huoletonta, jos
sanottaisiin, että nyt teet näin. Toisaalta olen
iloinen siitä, että on asiakkaita, jotka luotta-
vat ja antavat melko vapaat kädet.”

13.55. Kylvén palaa takaisin työpöytänsä
ääreen lähempänä kahta. Seuraavaksi vuoro-
sa on *Apteekki Nytin* lukijakyselystä keskus-
telemista lehden kustantajien kanssa, *Eevan* toi-
mituspäälliköltä tulleiden viestien lukemista
ja *Marttojen* haastateltavan kontaktointi.

Töissä menee paljon aikaa monenlaiseen
sälään, joka ei varsinaisesti liity juttujen
tekemiseen. Kylvén pyrkii vähentämään työ-
päivän aikana hälyä pitämällä puhelimen ja
tietokoneen ilmoitusäänet pois päältä. Silti
tekeillä olevat keskeneräiset työtehtävät ja
niiden kasautuminen luovat välillä mieleen
sumaa.

YRITTÄJÄNÄ PÄRJÄÄMISESSÄ OLENNAISINTA on
Kylvénin mielestä taito johtaa itseään ja aika-
tauluttaa työtään. Hän tapaa suunnitella vii-
kon työnsä alustavasti alkuvuokosta tehtävä-
listoilla. Ainoa käytössä oleva kalenteri on
paperinen.

Uuden juttuprojektin alussa töiden eteen-
päin saaminen saattaa tuntua vaikealta.

”Se, että saa ensimmäisen linjan auki, on
joskus vähän tahmeaa. Jos on sellainen päivä,
että asiat eivät etene paljoa, olen enemmän
metsässä koirien kanssa. Se ei vielä romuta
aikatauluja.”

Koirat vaativat jälleen huomiota. Ennen
Purin saapumista Lio oli perheen pentu,
mutta nyt sen paikka on viety. Se vaikuttaa
harmistuneelta.

”Eihän tässä mitään saisi aikaan, jos tähän
jäisi”, Kylvén nauraa istuessaan olohuoneensa
lattialla koiriensa ympäröimänä.

”Vaikka tämä voi vaikuttaa aika epämääräi-
seltä, minulla on kuitenkin aika selkeä päi-
värytmi.”

15.45. Kaikki kolme koiraa lähtevät
Kylvénin kanssa lenkille.

”Lenkit tauottavat työtä hyvin. On myös
mukavaa, kun marraskuussakin voi ulkoilla
valoisaan aikaan.”

Ajankäytön vapaus auttaa myös muun elä-
män järjestämisessä: Kylvénin on lähitulevai-
suudessa ryhdyttävä huolehtimaan iäkkäistä
vanhemmistaan. Se ei olisi päivätyössä käy-
välle samalla tavalla mahdollista. Etätyömah-
dollisuus on tärkeä myös siksi, että Kylvén

Lounastapaaminen Laura Vesan kanssa sisältää kuulumisten vaihtoa ja juttukeikan suunnittelua.

Lounastauolla Kylvén käy Sampolan kirjastossa lukemassa lehtiä.

viettää säännöllisesti aikaa toisella paikka-
kunnalla, jossa hänen puolisonsa asuu.

”Työ on minulle tärkeää ja kiinnostavaa,
mutta elämässä on muutakin. Tämä työmuoto
mahdollistaa sen ehkä hiukan paremmin.”

Koirien kanssa touhuamisen lisäksi Kylvén
käy joskus päiväsaikaan kuntosalilla.

”Jotkut tutut ajattelevat, että olen aina
töissä, ja toiset, että en ole koskaan töissä.”

16.15. On aika lähteä kuvauskeikalle. Pie-
nen sateen vuoksi Kylvén kulkee tällä kertaa
autolla. Tampereen keskustan alueella hän
yleensä pyörii keikoille.

Harmaana kiiltävän Näsijärven rannassa
Kylvén tapaa melontaseura Tampereen

Vihurin aktiivin **Juhani Anttilan**. Hän on
Kylvénille tuttu vuosien takaa aiemmasta
juttuprojektista. Nyt Anttila kuvataan *Apteek-
ki Nyt* -lehden juttuun.

Lyhyen kuvauksen jälkeen työpäivä on ohi,
ja on aika palata kotiin. Seuraavana päivänä
luvassa on käynti Vantaalla Apteekkikustan-
nuksen toimistolla, josta matka jatkuu puoli-
son asuinpaikkakunnalle.

Freelancerien työstä puhutaan usein toi-
meentulon epävarmuutta ja vaikeutta alle-
viivaten. Kylvénille talous ei ole huolenaihe.
Hän kertoo tulojensa olevan freelancetoimit-
tajaksi keskitasolla, ja raha riittää nykyiseen
elämäntapaan hyvin.

Ennen freelanceriksi ryhtymistä Kylvén ajatteli, että yrittäjän tulisi olla myyntihenkilö ja osata brändätä itseään. Se ei kuitenkaan ole hänelle luontevaa. Instagram-tililleen Kylvén yrittää päivitellä työasioitaan, mutta somettaminen on jäänyt vähäiseksi. Töitä on kuitenkin riittänyt.

Nykyään Kylvénillä on hyvin vakiintunut asiakaskunta ja häneltä tilataan valmiiksi suunniteltuja juttuja. Tarve omien juttuideoiden myymiselle on vuosien aikana vähentynyt.

Alkupuolella uraa oli kuitenkin myös hiljaisempia aikoja.

”Jossakin vaiheessa pohdin, oliko virhe irtisanoutua vakityöstä. Jo silloin oli iskostettu, että ei ole itsestäänselvyys saada vakituista työpaikkaa media-alalla.”

Toisaalta myöhemmin on ollut aikoja, jolloin tekemistä on ollut liikaakin. Nyt meno on rauhoittunut. Lomaa tulee pidettyä kesällä noin kuukausi ja muina aikoina muutamia lyhyempiä pätkiä.

”Pystyisin varmasti tekemään enemmän töitä, mutta arvostan myös vapaa-aikaa.” ●

Tulot riittävät nykyiseen elämäntapaan hyvin, Kylvén sanoo. Koiriin kuluu kyllä rahaa, mutta menot ovat pienemmät kuin esimerkiksi kollegoilla, joilla on lapsia.

Päivän viimeisenä työtehtävänä Kylvén kuvaa Juhani Anttilan Apteekki Nyt -lehteen. Anttilasta tarvittiin juttuun vielä lähikuva häneltä itseltään löytyneiden kuvien lisäksi.

Omien pettämistä vai uralla etenemistä? Jutta Sibakov ja Säde Mäkipää vaihtoivat journalismin viestintään.

Anttijussi Ripaoja, teksti • Teemu Kuusimurto, kuvat

"Mikä sai sinut luovuttamaan
noin nopeasti?"

Jutta Sibakov, 29, valitsi alun perin markkinoinnin opinnot kauppatieteellisessä, koska se tuntui "fiksulta". Yhteiskuntatieteet ja journalistiikka kuitenkin kiinnostivat, joten hän suoritti kaksi maisterintutkintoa rinnakkain. Journalistiikan opintojensa loppuvaiheessa Sibakov työskenteli ensin toimitusharjoittelijana *Kauppalehdessä* ja sitten määräaikaisena

toimittajana *Tivissä* ja *Mikrobitissä*. Sieltä hän siirtyi määräaikaiseksi toimittajaksi *Helsingin Sanomien* talouden ja politiikan osastolle. Jatkuva epävarmuus tulevaisuudesta aiheutti kovaa stressiä.

"Se vaikutti aika paljon siihen, miten pystyin etenemään muilla elämän osa-alueilla", Sibakov sanoo.

Sibakoville oli tarjottu *Helsingin Sanomista* uutta neljän kuukauden määräaikaisuutta, kun

Jutta Sibakov ei koe hylänneensä journalismia lopullisesti, vaan se on yhä iso osa hänen identiteettiään.

hän päätti hypätä tuntemattomaan ja lähteä Tekirille vakituisesti viestintäkonsultiksi. Vuotta myöhemmin hän vaihtoi jälleen työpaikkaa, tällä kertaa nykyiseen työhönsä bränditoimisto Boulle.

”Vaikka osa varmasti tekee toimittajan töitä rakkaudesta lajiin, useimmilla meistä on myös muita kriteerejä mielekkäälle työlle.”

Jutta Sibakov, viestintäkonsultti

”Meillä on asiakkaina esimerkiksi teknologia- ja startup-yrityksiä, jotka keskittyvät kestäväan kehityksen edistämiseen. Se oli syy, minkä takia halusin kokeilla vielä toista toimistoa.”

Päätös hakea viestinnän töitä tuntui Sibakovista turvalliselta, sillä hänelle oli jo tarjottu jatkoa *Helsingin Sanomista*. Tyhjän päälle ei siis tarvitsisi jäädä – ainakaan muutamaaan kuukauteen. Kiireinen uutistyo ei tuntunut omalta. Hän olisi halunnut kirjoittaa pidempiä, isompia kokonaisuuksia käsitteleviä juttuja, mutta siihen oli harvoin aikaa.

Sibakov painottaa, että ei vaihtanut alaa palan takia, mutta kertoo tienäänsä nyt paremmin kuin ennen. Hän ei usko, että olisi päässyt samaan palkkatasoon toimittajana.

Sibakovin mielestä keskustelu viestinnästä ”pimeänä puolena” on vanhanaikaista. Silti hän sai itsekin siitä osansa. Kommentointi oli hyvän tuulista kuittailua, mutta hän myöntää silti pohdineensa, pettäkö hän kollegansa vaihtaessaan viestinnän tehtäviin.

Erityisesti yksi LinkedIn-viesti jäi vaivaamaan. ”Mikä sai sinut luovuttamaan noin nopeasti”, töistä tuttu henkilö kysyi.

Ajatus luovuttamisesta hämmensi.

”Itse ajattelin ottaneeni vain urallani askeleen vähän eri suuntaan, mutta en mitenkään koke-

nut luovuttaneeni journalismin suhteen. Se oli minulle uralla etenemistä.”

Toimittajuus on edelleen vahva osa Sibakovin identiteettiä, ja hän esittelee itsensä usein toimittajataustaisena. Hän ei ajattele hylänneensä journalismia lopullisesti vaan voisi kuvitella työskentelevänsä esimerkiksi freelancerina viestinnän töiden ohella.

”Toki haluaisin olla todella tarkka, ettei tulisi eturistiriitoja”, Sibakov sanoo.

Sibakov rohkaisee muita alanvaihtoa harkitsevia. Hänen mukaansa journalistisesta osaamisesta on hyötyä, ja sille on tarvetta myös toimitustyön ulkopuolella. Muualta voi ammentaa uutta oppia journalismiin, ja halutessaan voi palata takaisin.

”Jos nyt menisin takaisin taloustoimittajaksi, kokisin olevani siinä parempi kuin ennen.”

Työnantaja Sibakov muistuttaa siitä, että hyvän toimittajan alanvaihto on aina menetys toimitukselle.

”Vaikka osa varmasti tekee toimittajan töitä niin sanotusti rakkaudesta lajiin, useimmilla meistä on myös muita kriteerejä mielekkäälle työlle. Syitä lähtöön voi olla monia, mutta uskon, että työyhteisön hyvinvoinnilla on iso rooli ’aivo-vuodon’ ehkäisemisessä erityisesti toimitustyössä, jossa kiire, vastuu ja tulospaineet aiheuttavat helposti stressiä.”

”Keksin sielulleni huonompiakin ostajia kuin Itämeren pelastajat”

Säde Mäkipää, 31, teki melkein koko opiskeluaikansa toimittajan töitä mutta päätti pian valmistumisensa jälkeen vaihtaa alaa. Vuosina 2018–2020 Mäkipää oli noin puolet työajastaan Suomen lukiolaisten liiton *Improbatur*-lehden päätoimittajana. Toisen puolikkaan hän teki töitä freelancerina ja työvuoroja muun muassa *Helsingin Sanomissa*.

Valmistumisen kynnyksellä Mäkipää pysähtyi pohtimaan tulevaisuuttaan. *Improbaturin* printtilehden kohtalo oli vaakalaudalla. Opettajan pedagogiset opinnot suoritta-

Tutkimus: Puolet journalismia opiskelleista tekee muita töitä

Media-alan ammatilliset rajat eivät ole enää yhtä tarkkoja kuin aiemmin, ja liikkuminen journalismin, viestinnän ja markkinoinnin välillä on aiempaa sujuvampaa. Erityisesti nuoret tietävät sen.

Tampereen yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun vuonna 2020 alkaneessa tutkimuksessa *Siirtymä median ammattikentällä* seurataan 43 journalistiopiskelijan urapolkua. Tutkimuksen tuorein, tänä vuonna julkaistu raportti kertoo, että noin puolet tutkimukseen osallistuneista työskenteli journalistisissa tehtävissä ja vajaa neljännes viestinnän tehtävissä. Reilu neljännes on työskennellyt useammalla kuin yhdellä sektorilla.

Viidennessä tutkimukseen osallistuneista ei ollut tyytyväinen omaan asemaansa työmarkkinoilla, kun taas vajaa kolmannes uskoi löytäneensä oman paikkansa, eikä heillä ollut halua tai tarvetta miettiä työpaikan ja tehtävien vaihtoa. Tyytymättömyyttään ilmaisivat myös sellaiset henkilöt, jotka olivat vakituisessa työsuhteessa. Monet määräaikaisissa työsuhteissa olevista olivat tyytyväisiä tilanteeseensa, vaikka toivoivatkin vakinaistamista.

Noin puolet tutkimukseen osallistuneista suhtautui työtilanteeseensa kaksijakoisesti. He olivat tyytyväisiä työhönsä mutta eivät uskoneet tekevänsä koko uraansa saman työnantajan palveluksessa tai samassa tehtävässä. Tutkimuksen mukaan työurat ovat muuttuneet pirstaleisemmiksi. Enää ei ole mielekästä pitää lähtökohtana sitä, että työntekijä palvelisi samaa työnantajaa tietyssä tehtävässä vuosikymmenien ajan.

Anttijuuri Ripaoja

Säde Mäkipää halusi tehdä työtä ympäristön hyväksi. Helpoin reitti avautui viestintäalalta.

nut Mäkipää haki ja pääsi äitiysloman sijaiseksi Voionmaan koulutuskeskus.

”Vuoden aikana totesin, että en ole ensisijaisesti opettaja, vaikka siitä tykkäsinkin”, Mäkipää sanoo.

Ympäristöasioista kiinnostunut Mäkipää laajensi opettajan sijaisuuden jälkeen työnhakua myös viestinnän puolelle ja päätyi töihin Metsähallituksen luontopalveluihin. Sieltä ura jatkui puolitoista vuotta myöhemmin John Nurmisen säätiöön viestinnän asiantuntijaksi. Työhaussa painoi enemmän se, minkä parissa työskentelee kuin itse ala.

”En minä tällä koulutuksella biologin pestiä voi saada. Viestintä oli looginen valinta.”

Loikka toimittajasta viestijäksi oli Mäkipäälle vaikea päätös, ja sitä seurasi pienimuotoinen identiteettikriisi. Hän oli haaveillut toimittajan ammatista teini-ikäisestä lähtien ja tiesi lukioon

hakiessaan tähtäävänsä journalistiikan opintoihin Tampereelle.

Kun hän tuli valituksi ensimmäiseen viestinnän alan työpaikkaansa, paniikki iski. Ystävä, toimittaja itsekkin, kehotti Mäkipäää seuraamaan sisäistä ääntään.

”Halusin olla tekemisissä ympäristöasioiden kanssa. Se olisi toki mahdollista myös toimittajana, mutta en ollut työskennellyt sellaisissa pesteissä. Tämä tuntui helpommalta tieltä.”

Mäkipää sai kuulla muutamia kommentteja alanvaihdoksestaan. Hän kuvailee niitä hyvintuulisiksi ja myöntää harrastaneensa vastaavaa huulenheittoa joskus itsekkin. Tuttua retoriikkaa ovat puheet ”pimeästä puolesta” ja ”sielun myymisestä”.

”Keksin sielulleni huonompiakin ostajia kuin Itämeren pelastajat, että ihan hyvät kaupat tuli tehtyä.”

Painavimmat syyt alanvaihtoon löytyivät työn rikkonaisuudesta. Joinain päivinä Mäkipää saattoi mennä aamuviideksi työvuoroon, ottaa töiden jälkeen nokoset ja tehdä *Improbaturia* illan. Hän koki raskaaksi myös työyhteisöjen ja esihenkilöiden vaihtuvuuden. Rakennetta ja rytmiä oli vaikea löytää, ja elämä tuntui stressaavalta.

”Määräaikaisuuksia oli kyllä tarjolla, mutta halusin tehdä myös *Improbaturia* ja pidin siitä kiinni.”

Mäkipää kuvailee työnkuvaansa monipuoliseksi ja sanoo journalistisen koulutuksen valmentaneen siihen hyvin. Hän kokee, että viestinnässä arvostetaan journalistin taustaa. Hän nostaa esimerkiksi median logiikan tuntemisen ja uutisarvon ymmärtämisen.

”Kannustan viestijöitä terveeseen kunnioitukseen toimittajia kohtaan. Ei kannata ajatella, että jokainen tapahtuma omassa organisaatiossa on uutinen.” ●

Heikko lukutaito ei estä lukuelämyksiä, kun kaunokirjallisuutta tehdään selkokielellä

Venla Rouhiainen, teksti ●
Susa Junnola, kuva

Muistatko miltä tuntui, kun et vielä osannut lukea? Harva muistaa. Siksi unohdamme usein, että kaikkien lukutaito tai kyky omaksua luettua ei ole yhtä hyvä. Yleiskielen rinnalle tarvitaan sen vuoksi selkokieltä.

Selkokieli on helpompi suomen kielen muoto, joka sopii ihmisille, joille yleiskieli on liian vaikeaa. Kirjailija ja selkokielen asiantuntija **Satu Leisko-Järvisen** mukaan selkokielen tarve on kasvanut räjähdysmäisesti.

Selkokeskuksen arvion mukaan Suomessa on jopa 650 000–750 000 selkokieltä tarvitsevaa ihmistä. Tähän joukkoon kuuluu esimerkiksi maahanmuuttajia, ikäihmisiä, lapsia, kehitysvammaisia ihmisiä ja muita, joilla on muista syistä heikko tai heikentynyt lukutaito. Osa heistä ei kykene toimimaan täysin itsenäisesti yhteiskunnan jäsenenä ilman selkokieltä, koska heillä ei ole riittävää lukutaitoa millään kielellä.

Tampereen yliopiston yliopistonlehtori ja selkokielen tutkija **Auli Kulkki-Niemisen** mukaan selkokielen asema Suomessa on vakiintunut ja tietoisuus selkokielestä on kasvanut viime vuosina, vaikka suurelle yleisölle se ei välttämättä ole tuttu käsite.

Leisko-Järvinen kertoo opettajien ja kirjastoalan työntekijöiden tuntevan selkokielen hyvin.

”Kouluissa selkokirjoja saatetaan käyttää esimerkiksi kuvakirjojen ja lastenromaanien väliasteleena. Siinä missä toinen tuntuu liian helpolta ja toinen liian vaikealta, on hyvä, että olemassa on myös kolmas vaihtoehto”, hän sanoo.

TÄNÄ VUONNA JULKAISTAAN 27 selkokirjaa. Tavallisesti suurin osa ilmentyvistä teoksista on selkomukautuksia. Selkomukautus tarkoittaa yleiskielistä kirjaa, josta tehdään selkoversio. Tällöin tärkeintä on tunnistaa ja säilyttää tekstin ydin.

Satu Leisko-Järvinen kirjoitti romaanistaan Ihmisenhaltija sekä yleiskielisen että selkoversion. Hän tutustui selkokieleen työssään kotoutumiskoulutuksessa.

Selkolukijan tarpeita ajatellen suoraan selkokielelle tehty teokset saattavat kuitenkin olla parempia, sillä niistä pystytään tekemään oikeasti helppoja. Kirja on virallinen selkokirja vain, jos sille myönnetään Selkokeskuksen selkotunnus.

Leisko-Järvinen on kirjoittanut Suomen ensimmäisen selkokielisen fantasiakirjan *Unohtunut maa* (Opika 2014). Keväällä häneltä ilmestyi WSOY:n kautta selkomukautus **Annukka Salaman** nuortenkirjasta *Ripley – Nopea yhteys*.

Selkokirjoja julkaisevat eniten pienet kustantamot. Suuret kustantamot julkaisevat selkokirjoja harvoin tai ei ollenkaan. Syitä voi olla useita, mutta Leisko-Järviselle tulee mieleen erityisesti yksi.

”Luulen, että isoissa kustantamoissa selkokielestä ei vain tiedetä tarpeeksi.”

Hän muistuttaa, että selkokirjojen tekijöitä on verrattain vähän eikä heitä juuri tunneta.

Raha ei ole periaatteessa este

selkokirjan julkaisemiselle, sillä siihen voi hakea valtionavustusta. Avustuksen myöntää Selkokeskuksen yhteydessä toimiva työryhmä, johon Leisko-Järvinen kuuluu.

”Apurahaa voivat hakea sekä kirjoittajat, kustantaja että mahdollinen kuvittaja. Myönteinen apurahapäätös on usein kustantamisen ehto, mikä tarkoittaa, että selkokirjan julkaiseminen on hyvin voimakkaasti tuettua”, hän kertoo.

Ilman valtionavustusta vuodessa ilmestyisi arviolta 1–5 selkokirjaa.

Leisko-Järvisen mielestä selkokirjan tekeminen on kirjoittajalle sekä mahdollisuus kertoa tarinansa että johdattaa kirjojen pariin sellaisia ihmisiä, jotka jäisivät muuten kirjallisuuden ulkopuolelle.

”Kun kyse on lapsista ja nuorista, yksi pieni selkokirja voi ratkaista yllättävän paljon asioita.”

HALLITUS LAKKAUTTI viime syksynä vähälevikkisen laatukirjallisuuden ostotuen, jonka avulla kirjastot

pystyivät ostamaan monipuolisesti selkokirjoja, kulttuurilehtiä ja runoutta. Tuen suuruus oli yli 800 000 euroa.

Leisko-Järvisen mielestä ostotuen lakkauttaminen lisää alueellista eriarvoisuutta. Kaikkien kuntien kirjastoilla ei ole varaa ostaa selkokirjoja ilman tukea.

”Henkilöt, jotka tarvitsisivat kaiken eniten tukea lukemiseen, saattavat jäädä kokonaan ilman uutta luettavaa”, Leisko-Järvinen sanoo.

Auli Kulkki-Nieminen muistuttaa, että kaikilla pitäisi olla pääsy tietoon ja teksteihin ylipäättään.

Hän sanoo, ettei ihmisiä pidä yrittää muuttaa tekstien vuoksi vaan tekstejä voidaan muokata ihmisiä varten.

”Selkokielen avulla pystytään toteuttamaan ihmisten viestinnällisiä oikeuksia. Uskon, että selkeällä viestinnällä, selkeällä yleiskielellä ja selkokielellä on ihan vissi tilaus tässä ajassa.” ●

Lue lisää saavutettavuudesta sivulta 12.

Viertola-uutisointi meni toimittajien ihon alle. Reeta Cremin ja Eevi Karvinen kertovat, kuinka heidän toimituksensa tukivat raskaan aiheen käsittelyssä.

Tuomas Nikulin, teksti • Kai Widell, kuva

Pääsiäisen jälkeinen tiistaiaamu alkoi osalla Yle Helsingin toimittajista poikkeuksellisesti. Puoli päivää oli tarkoitus viettää koulutuksessa omaa kirjoittamista pohtien. "Sellainen leppoisa, ihana tilaisuus. Olin odottanut sitä tosi pitkään", toimittaja **Reeta Cremin**, 49, sanoo.

Vain joitain minuutteja aloituksen jälkeen esihenkilö **Maija Morkila** ilmestyi huoneeseen: "Vantaalla kouluampuminen, kuka lähtee?"

Keikalle päätyi lähtemään lähimpänä ovea istunut Cremin. Se oli ensimmäinen kerta, kun hän puki päälleen luotiliivin.

Cremin saapui Viertolan koululle alle tunti ampumisen jälkeen ja aloitti suoran lähetyksen saman tien. Lähetyksen väleissä hän keräsi tietoa ja jutteli paikalle saapuneiden vanhempien kanssa. Omien tuntemusten miettimiselle ei ollut aikaa.

Myöhemmin iltapäivällä viimeisten suorien lähetyksensä aikana Cremin näki, kuinka koulusta päästettiin ulos vanhempia oppilaita. Osa näytti hyvin järkyttyneiltä. Silloin Cremin liikkui.

"Tajusin, että nämä ovat varmaan niitä, joita poliisi on haastatellut ja jotka ovat olleet siinä tilanteessa."

Tässä vaiheessa tiedettiin jo ampujan ikä, ja että yksi uhreista oli kuollut.

VIERTOLASTA TOIMITUKSEEN päästyään Cremin alkoi lukea viestejä, joita tulvi ystäviltä, työkavereilta, tutuilta ja entisiltä haastateltavilta Italiaa myöten. Vasta silloin hän alkoi itse kunnolla hah-

mottaa tapahtunutta. Illalla kotona Cremin oli väsynyt ja ärtyisä lapsilleen, mutta muuta tunne-reaktiota ei tullut.

Seuraava päivä oli suunnitellusti vapaa. Silloin Cremin huomasi olevansa aivan poikki. Hän sai itsensä ylös sohvalta vasta iltapäivällä, kun työnantaja järjesti etäpurkutilaisuuden Viertolasta.

Itkin siinä hetken, kuinka maailma on ärsyttävä, hirveä paikka. Miksi tällaista voi tapahtua?

Reeta Cremin, Yle Helsingin toimittaja

Cremin laittoi kuulokkeet korvilleen ja lähti ulos. Kävellessään hän kuunteli muiden ajatuksia ja kertoi omiaan. Se helpotti oloa ja antoi tukea omiin tuntemuksiin.

"Tuli myös kiitosta työstä sekä vahvistus, että on ok tuntea ja olla inhimillinen. Oli tosi ihanaa kuulla se kaikki."

Tunnereaktio itkuineen tuli kolmantena päivänä.

"Itkin siinä hetken, kuinka maailma on ärsyttävä, hirveä paikka. Miksi tällaista voi tapahtua?"

Myöhemmin Cremin osallistui vielä toiseen työnantajan järjestämään purkutilaisuuteen. Vertaistukea kollegoiden kesken jaettiin viestitelemällä.

TYÖPÄIVÄN AIKANA KÄSITELLYT raskaat aiheet eivät yleensä seuraa **Eevi Karvista** kotiin. Viertola oli poikkeus.

Viime lokakuusta *Iltalehden* rikostoimittajana työskennellyt Karvinen, 26, kirjoitti kouluampumisesta lukuisia juttuja, eikä aihetta päässyt työpäivän jälkeen pakoon somessakaan, jossa keskustelu ja huhumylly kävivät kovilla kierroksilla.

"Kolmantena päivänä tuntui tosi vaikealta mennä töihin."

Hän kuitenkin kiittelee tilanteen hoitoa ja tunnekulttuurin toimituksessaan yleisestikin. Työkaverit kyselivät jaksamista, johto muistutti työterveyden palveluista ja uutispäällikkö vetäytyi Karvisen kanssa päivittäin kahden kesken juttelemaan.

Viertola-uutisoinnin ollessa kuumimmillaan Karvinen sanoi uutispäällikölle pitävänsä itkutauon lounaan jälkeen.

"Haluatko olla yksin vai haluatko että halataan", tämä kysyi.

Karvinen kävi itkemässä parin minuutin ajan yksinään. Se tuntui puhdistavalta.

Tauon jälkeen hän palasi tekemään loppuun taas yhden Viertolasta kertovan jutun. Päivän päätteeksi hän sai kirjoittaa kokonaan toisesta, kevyemmästä aiheesta.

"Se oli ihanaa."

UUDESTA 2007 YLESSÄ työskennellyt Reeta Cremin kokee, että työntekijöistä on pidetty talossa hyvää huolta niin kauan kuin hän on siellä ollut. Creminin pomot ovat olleet empaattisia kautta linjan. Silti tunteiden käsittelyn kulttuuri on viime vuosina hänen mukaansa muuttunut entistäkin sallivammaksi.

”Nuoret puhuvat nykyään enemmän tunteista, se on tosi hyvä asia. Suomalaisten pitäisi entistä enemmän puhua siitä, miltä jokin tuntuu.”

Cremin arvelee, että purkutilaisuuksiin on aiemmin saatettu suhtautua vähättelevästi ja lähdetty ennemmin kaljalle.

Sekä Yle Helsingin päällikkö Maija Mokka että *Iltalehden* julkaisupäällikkö **Tuukka Matilainen** kertovat sähköpostitse, että toimittaja kannus-

tetaan matalalla kynnyksellä keskustelemaan esihenkilöidensä kanssa ja hakeutumaan työterveyspalveluihin. Lisäksi järjestetään koulutuksia ja saatavilla on tietopaketteja ikävien tilanteiden käsittelyyn.

Eevi Karvisen mieltä lämmitti, kun vanhemmat kollegat tulivat kysymään jaksamista ja kertoivat olevansa ”aivan rikki” Viertola-tapauksesta. Se loi uskoa siihen, että herkkyys ei sulje pois ammattimaisuutta.

Karvisella on myös työkaveri, joka kannustaa polkemaan jalkaa, jos jokin ottaa hermoon.

”Sitten me poljemme pihalla jalkaa. Sekin jo helpottaa.”

Karvinen on huomannut, että pystyy töissä suhtaututumaan kylmänviileästi samoihin asioihin,

joista lukeminen vapaa-ajalla menee tunteisiin.

”Se ei ole tarkoituksellista itsensä kovettamista, se vain tulee työilmapiirissä.”

Enimmäkseen juttujen aiheet eivät mene ihon alle Creminilläkään. Vaikeissa tilanteissa auttaa, kun oma työrooli on selkeä.

”Ymmärtää, että tilanne on kauheaa osallisille, mutta juuri tämä asia ei ole tapahtunut minulle. Niin siihen pystyy ottamaan etäisyyttä.”

Itsensä Cremin näkee empaattisena ja tunteellisenä. Hän haluaa pitää kiinni toimittajaisänsä antamasta ohjeesta: ei saa kyynistyä.

”Toki työssä tulee hetkiä, jolloin ajattelee, että taas tätä samaa. Mutta isommalla skaalalla se ei ole hyväksi.” ●

Peik Johansson skrev en kritisk text i Journalisten om hur medier hanterade folkmordet i Rwanda för 30 år sedan. En del av kritiken håller än i dag.

Var är de nu? Tre personer från Journalistens arkiv berättar vad som hänt sedan de var med senast

Hanna Nordenswan, text ● Sercan Alkan, foto

30 år sedan

1994: PEIK JOHANSSON

Rubriken är rafflande. Fritt översatt från finska lyder den: "I nyheternas Rwanda finns bara stamkrig och svältporr". **Peik Johansson** minns året väl.

"Det var midsommar i Kigali och fotbolls-VM spelades i USA. Jag åkte till Rwanda på Yles uppdrag för att göra radiodokumentär om

något som jag uppfattade som folkmord."

I *Journalisten* reflekterar den då 27-åriga Johansson över kollegor som hellre följer med fotboll än rapporterar om verkligheten och som inte verkar se bakgrunden till inbördeskriget.

Johansson var den första finländska reportern på plats och rapporterade om händelserna i en radiodokumentär redan i slutet av sommaren. Hans bok *Kuolema Ruandassa* kom ut samma år.

"Det fanns inte mycket intresse i Finland, det var ett stamkrig någonstans långt borta. På utrikesdesken var man tvungen att slå upp i ett lexikon, för att ha koll på var Rwanda ligger."

Johansson växte upp i Kenya där hans pappa jobbade för ett biståndsprojekt. Intresset för den afrikanska kontinenten kom alltså tidigt. Under 1990-talet rapporterade Johansson som frilans från Afrika, främst för Yle. År 1999 var han med och grundade tidningen *Voima* och jobbade som dess chefredaktör. Sedan 2006 har Johansson arbetat med Vikes (Viestintä ja kehitys -säätio) och ansvarar numera för stiftelsens projekt i Östafrika.

Under hela sin karriär har Johansson jobbat för en mångsidigare representation av Afrika i media. Han upplever ändå att artikeln från 1994 lika gärna kunde vara skriven i dag.

"Nu finns det mindre mainstream-rapportering om Afrika. Ifall det i dag rapporteras från ett afrikanskt land måste det finnas en koppling till väst, gärna någon finsk person."

20 år sedan

2004: MIKAELA TILLANDER

Sist och slutligen har inte så mycket förändrats på 20 år, tycker **Mikaela Tillander**. I en artikel från 2004 intervjuades hon i samband med att teckenspraksredaktionen på Yle firade tioårsjubileum. Hon var den första döva journalisten som anställdes på mediebolaget och i intervjun hoppas hon på mer resurser för sin redaktion.

"Redaktionen har inte blivit större. Vi är

samma grupp fortfarande, tre personer som är fast anställda."

En del har förstås förändrats. I dag finns sociala medier och teknologin har utvecklats. Det är numera lätt att chatta med kollegerna och man kan ha tolk på distans via videolänk.

Den största förändringen för Tillander är att teckenspråk inte syns i samhället lika självklart längre.

"Sociala medier har gjort allt utspritt. Ungar ser inte på tv, man måste ladda upp videor på some."

År 2004 intervjuades Tillander på finskt teckenspråk, i år ger hon intervjun på finlandssvenskt teckenspråk. Tillanders pappa är finlandssvensk, men deras gemensamma språk har varit finskt teckenspråk. På senare år har Tillander blivit intresserad av sina rötter och lärt sig finlandssvenskt teckenspråk samt aktiverat sig i Finlandssvenska teckenspråkiga rf.

"Som äldre har jag börjat fundera på min identitet, hur det hade blivit om jag hade skickats till en finlandssvensk skola. Finlandssvenska döva är en liten grupp, så det är svårt att rikta tjänster till dem."

Något Tillander länge kämpat för är ett fördjupande program på teckenspråk. Diskussionsprogrammet *Mikaela och Thomas* började sändas 2020.

"Fortfarande är det viktigt att döva får information om vad som händer i världen."

10 år sedan

2014: MALENA BJÖRNDAHL

Vissa branscher utvecklas i snabbare takt än andra. Kokkolabördiga **Malena Björndahl** tar ett djupt andetag där hon sitter i telefon vid sitt köksbord i Umeå innan hon börjar beskriva hur det som 2014 kallades bloggare i dag heter influencer.

"För tio år sedan var det många frågetecken, folk förstod inte vad det var och hur man kunde tjäna pengar på det. Nu kan du skriva influencer på skattekortet."

Björndahl är mer känd under sin pseudonym Malenami och drev länge en av de mer populära livsstilsbloggarna på svenska i Finland. En stor skiftning som skett de senaste tio åren är att arbetet flyttat från bloggplattformar till bland annat Instagram. År 2014 stoltserade Björndahl med 6600 Instagramföljare – vilket i *Journalisten* jämfördes med *Hufvudstadsbladets* 680. I dag följer över 10 000 henne på Instagram.

När hon intervjuades för tio år sedan levde Björndahl sin karriärs mest hektiska tid. Hon bloggade mycket, ställde upp på intervjuer och gjorde samarbeten i snabb takt. Samtidigt var branschen relativt ny och regler saknades.

"Nu har vi blivit etablerade och reglerade, vilket ökar trovärdigheten. Man behöver inte fundera över om det ska stå utskrivet 'reklam' i ett samarbete – det ska det."

Under 2010-talet kämpade mediehusen med att hålla kvar sin publik och letade också efter lösningar i bloggvärlden.

"Jag tror inte att bloggarna hade varit lösningen för att få mera klick till mediehus. Det är två separata yrken."

Med bloggkarriären i bakfickan har Björndahl kunnat diversifiera sitt arbete. Hon jobbar som föreläsare och konsult för företag som behöver hjälp med att bygga upp sitt varumärke och arbetar som content creator för ett e-företag i Umeå. Ibland gör hon fortfarande samarbeten på Instagram. Att skriva längre texter på bloggen saknar hon.

"Idag är det få som bloggar, det önskar jag att man kunde blåsa liv i. Jag träffar än i dag folk som kan komma ihåg saker jag skrivit på bloggen för 15 år sedan." ●

Förr var osignerade artiklar norm – idag döljs reportrars namn bara av säkerhetsskäl

Marcus Floman, text ● Heli Saarela, foto

I dag är det en självklarhet att du som tidningsjournalist skriver ditt namn efter sista punkten i en artikel. Men för hundra år sen var det självklart att det skulle vara precis tvärtom: artiklarna signerades inte.

”Det var egentligen från första början kutym att inte signera artiklarna. Det bara var så – det var en norm.”

Det säger **Raimo Salokangas**, professor emeritus i journalistik.

Artiklar signerade med journalistens hela namn är en rätt så ny företeelse i Finland. Ända sedan 1800-talet, då den finländska dags-tidningspressen etablerades, hörde det till att en artikel gav uttryck för tidningens syn. Namn publicerades bara i undantagsfall.

Ännu på 1960-talet, och på många håll även längre än så, var det mer regel än undantag att artiklarna i dagspressen var osignerade eller försedda med pseudonym. I vilken takt skribenternas namn började synas i tidningarna varierade från en tidning till en annan, säger Salokangas.

När vi blickar från 2024 till det förgångna så känns det obegripligt att journalister dolde sig bakom anonymitet när de skrev alldeles vanliga artiklar.

Varför var det så?

”Under den tiden då pseudonymer var norm så var hela dagstidningssystemet väldigt starkt kopplat till de politiska partierna. Det relevanta var då att det som tidningen skrev var tillräckligt renlärigt – då spelade det inte så stor roll vilken enskild person som skrivit texten.”

Enligt Salokangas var det sällan någon större hemlighet vem som dolde sig bakom pseudonymerna i dagstidningarna.

”Ätminstone alla de som följde med samhällsutvecklingen – de olika eliterna – visste vem som var vem. Men knappast hade vanligt folk, till exempel på landsbygden, koll på pseudonymerna.”

Ofta kunde pseudonymerna härle-

Förr var det alldeles självklart att artiklarna inte signerades. Nutidens självklarheter är annorlunda än gårdagens självklarheter, säger Raimo Salokangas.

das till den region där tidningen utkom eller till tidningens politiska färg. Ibland var pseudonymen humoristisk – ofta var den rätt så torftig, kanske bara några bokstäver.

”Om jag skrivit under pseudonym på den tiden kunde den ha varit ”R S-s”, säger Raimo Salokangas.

OCKSÅ I SANOMALEHTIMIES – *Journalisten* var artiklarna ofta osignerade eller försedda med pseudonym ännu på 1960-talet. Journalistförbundet gjorde sitt för att föra bok över vilka pseudonymer som användes i finländska dagstidningar och tidskrifter.

På 1950-talet pågick en livlig debatt i *Journalisten* om som fanns med Matrikeln över Finlands tidningspress förbundets officiella katalog över pseudonymer. Några skribenter var särskilt bekymrade över att flera olika journalister använde samma pseudonym. Ännu 1956 efterlyste *Journalisten* på ledarplats att det behövs en förteckning – gärna i alfabetisk ordning – över de pseudonymer som var i aktiv användning bland journalisterna.

När började iveren avta att som journalist skriva under pseudonym?

”Det är en generationsfråga: när

Journalisters namn under artiklarna är ett uttryck för dagens transparenta samhälle.

Raimo Salokangas,
professor emeritus i journalistik

de som använde pseudonymer gick i pension eller dog så minskade antalet pseudonymer helt naturligt.”

Enligt Raimo Salokangas är det också logiskt att vi i dagens tidningar har en ny norm där artiklar så gott som alltid signeras med en journalists namn.

”Det är ett uttryck för de krav på öppenhet och transparens som är rådande i dagens samhälle.”

Dagens tidningar ser det som självklart att de vill visa åt läsarna att det är en namngiven människa som skrivit artikeln.

”Det är inte längre så att ’sanningen har flyttat journalistens penna på pappret’.”

Visserligen används fortfarande formuleringar som ”när *Helsingin Sanomat* besökte platsen”, men ändå är det en reporters namn under texten.

I DAGENS SAMHÄLLE är det ändå motiverat att i vissa fall göra undantag från att skriva ut journalisters namn. Till exempel om en redaktion gräver i brottslighet eller i extrema grupper verksamhet så kan det finnas risk för att de inblandade journalisterna kan bli utsatta för hot eller smutskastning.

”Jag tycker att det i sådana fall är motiverat – då det finns risk för att hoten kan börja hagla mot journalister. Det är synd att det måste vara så, men det visar bara i vilken slags tid vi lever i just nu”, säger Raimo Salokangas. ●

Lokale reportern nominerades till Snöspaden – så reagerade Åland

Jag sitter på trappen i solen och firar med en smörgås att jag och min tidning *Nya Åland* nominerats till Snöspaden för vårt avslöjande att en läkare dömd för innehav av barnporr ändå kunnat fortsätta arbeta i Finland.

Ännu vet jag inte hur det går med nomineringen, men hur som helst bör denna typ av glädje alltid tas ut i förskott. Ofta är det ju den enda glädje man får.

När nyheten om nomineringen spreds illustrerades för mig det speciella med Åland. Jag tvivlar på att mina mednominerade fastländska kolleger blivit gratulerade i snabbköpet av **Petteri Orpo** (saml) eller påhejats av riksdagsledamöter och näringslivstoppar på stadens gator.

Sånt sker däremot regelmässigt på vår lilla holme, där lantrådet applåderade från andra sidan gatan, lagtingsledamöter gav tummen upp på restaurangen och megamiljonären **Anders Wiklöf** klappade mig på axeln när han gick förbi med sin lilla vita coton de tuléar Bjösse.

DET GÅR MED FOG att hävda att en sådan närhet mellan samhällsinstitutionerna kan föda korruption, det är en ofta påpekad självklarhet när det gäller Åland. Mindre uppmärksammat är att intimiteten också föder en kuriös uppriktighet hos de lokala makthavarna, motsvarad av höga krav på hederlighet hos journalisterna.

För det finns inte så många av endera sorten på Åland. Om en politiker skulle slira på sanningen i sina ibland

nödvändiga konversationer off the record med *Nyans* politiska reporter blir det inga fler sådana samtal nästa gång reportern ringer – och det kommer vara samma reporter i luren sedan, år ut och år in.

På samma sätt vet vi journalister att vi måste vara skrupulöst sanningsenliga, aldrig hårdra och ständigt låta den intervjuade representeras av sin bäst artikulerade ståndpunkt. Annars bränner vi vårt renommé och får inga fler förtroenden.

Hade jag på Åland tillämpat de arbetsmetoder jag i min ungdom lärde mig på svenska kvällstidningar hade jag inte blivit långlivad i yrket här: på *Expressen* och *Aftonbladet* var journalistik en kontaktsport och blåmärken var något som alla fick tåla. Det måste sägas att det ibland gick ut över kvaliteten på yrkeshantverket.

Jag vill hävda att det åländska minisamhällets förtrolighet kan gynna ett gott uppförande från bägge sidor.

JAG SITTER PÅ MIN SOLIGA TRAPP med min halvättna macka och tänker att jag är glad över att få jobba som journalist på Åland, som med sitt självstyre och sin egenart gör varje dags jobb så spännande. Och också glad över att det jobbet, här borta på vår holme, ibland uppmärksammas nationellt.

Det är en glädje väl värd att ta ut i förskott. ●

Michael Hancock och Nya Åland fick priset Snöspaden för grävande journalistik på lokal- och regionalplanet 23 maj.

Michael Hancock ● Skribenten är journalistisk dramaturg och arbetar som reporter på Nya Åland.

MEDIENYTT

Svenska Yle förnyar sin nyhetsorganisation för att få tydligare ledarskap

Under de senaste åren har *Journalisten* vid flera tillfällen skrivit om nyhetsverksamheten på Svenska Yle i Bole. Anställda har bland annat beskrivit ledarskapet som otydligt. Nu har hela nyhetsverksamheten vid Svenska Yle en ny organisation. Den togs i bruk 6 maj och berör personer som jobbar med inrikesnyheter, utrikesnyheter, flödesradio och på nyhetsdesken i Bole. Sammanlagt handlar det om cirka 100 anställda.

I samband med organisationsreformen fördes omställningsförhandlingar vilka omfattade 20 personer i chefspositioner, bland andra producenter, ansvariga producenter och nyhetschefer.

"Organisationsförändringen bygger på att vi pratat med personalen och personalen har velat ha en så klar, tydlig och rak nyhetsledningsstruktur som möjligt", säger redaktionschef **Charlotte Sundström**.

Tidigare var nyhetschefsansvaret uppdelat mellan olika personer och plattformar. Nu leds nyhetsdagen av en "digital nyhetschef".

Syftet med organisationsreformen är enligt Sundström att "skapa förutsättningar för att skapa egen journalistik som är relevant i dagens medievärld".

"Och vi vill kunna reagera snabbt på nyhetshändelser. Det är enklare med färre och tydligare chefsroller", säger Sundström.

Har Svenska Yle inte hittills haft förutsättningar att reagera snabbt på nyhetshändelser och att skapa egen journalistik?

"Vi har haft förutsättningarna tidigare men ville göra det ännu tydligare", säger Sundström.

SVENSKA YLES förtroendeperson **Sebastian Bergholm**

säger att det är alldeles för tidigt att säga hur den nya organisationen kommer att fungera.

"Det är bra att man försöker åtgärda problemen vid desken, där det funnits oklarheter och hög arbetsbelastning."

Bergholm är förtroendeperson sedan början av maj och var inte med om omställningsförhandlingarna. Han tog över uppdraget efter den tidigare förtroendepersonen **Markus Ekholm** som fick ett chefsjobb i samband med reformerna.

Bergholm har därför inte insyn i förhandlingarna men har ett önskemål gällande framtiden.

"Arbetsgivaren har gett ett löfte om att den nya organisationen ska följas upp och granskas och att förändringar görs om det behövs. Det är viktigt."

Lina Laurent

FOKUS

Käpylä-lehti tuo Katariina Krabben
freelancetöihin tervetullutta vaihtelua

Anttijuksi Ripaoja, teksti ● Wilma Hälikkä, kuva

Katariina Krabbe on Helsingin vanhimman kaupungin-
osalehden Käpylä-lehden päätoimittaja.Freelancerina työskentelevälle Krabbelle lehti on yksi tulonlähde muiden joukossa, mutta erittäin mieluinen ja antoisa sellainen. Hän kokoaa lehden yksin, mutta lehden-
tekoon osallistuu myös suuri joukko vapaaehtoisia paikallisia kirjoittajia ja valokuvaajia – ammattilaisiakin.

”Kun olen pitkään tehnyt töitä yksin kotona, on tosi kivaa, että tässä ovat mukana sekä Käpylä-Seura että kaikki avustajat. Käpylässä asuu paljon kirjailijoita ja muita hyviä kirjoittajia”, Krabbe sanoo.

Vuonna 1951 perustettu lehti on käpyläläisille tärkeä. Painettu lehti jaetaan koteihin Käpylän ja Koskelan alueella ja se on jaossa myös lähialueiden liikkeissä ja kirjastoissa. Jakeluhäiriöiden sattuessa kyselyjä tulee välittömästi.

”Siitä huomaa, että lehteä todella halutaan. Palautteesta näkee, että lehteä myös luetaan tosi tarkasti.” ●

Käpylä-lehden jutut tehdään pitkälti talkoovoimin, mutta tärkeimmät asiat Katariina Krabbe raportoi itse. Taustalla näkyvän Käpylän kylätilan kohtalo on tällä hetkellä yksi alueen polttavimpia aiheita, koska Helsingin kaupunki haluaa myydä kiinteistön.

Ville Eloranta ● Kirjoittaja on kielenhuoltoon erikoistunut toimittaja.

Nimen voi pilata monin keinoin – ja joskus ne kaikki ovat käytössä

Nimet tuottavat kielenhuollossa työtä ylivoimaisesti eniten. Minä ja muut median kielenhuoltajat olimme tästä yksimielisiä taannoisessa kokoontumisessamme.

Hyvän nimen ykköskriteeri on käytettävyys. Toimiva nimi on helppo kirjoittaa, lausua ja taivuttaa. Tällaisen nimen käyttö esimerkiksi tekstin seassa ei tuota kirjoittajalle lainkaan ongelmia, vaikka siihen törmäisi ensimmäistä kertaa elämässään.

Jokainen uutistoimittaja oppii ennen pitkää, että tästä ihanteesta poiketaan kaiken aikaa. Mutta entä jos virallinen nimi on sellaisenaan liki käyttökelvoton?

Nimeä voi heikentää eri tavoin. Näkyvin keino on rikkoa oikeinkirjoitusohjeita. Suomessa on nykyisin paljon ”YritysNimiä” ja ”Yritys Nimiä”. Usein nimissä myös HUUDETAAN tarpeettomasti suuraakkosin.

Toinen sujuvuutta syövä keino on vain lätkiä sanoja peräkkäin kielioipista välittämättä. Tällöin sijapäätteetkin usein minimoidaan tai jätetään kokonaan pois – ei

mitään Haminan ja Kotkan satamaa vaan *HaminaKotka Satama*.

Käytettävyyttä voi nakertaa myös poistamalla nimestä määriteosan: ei enää *Finanssialan keskusliitto* vaan *Finanssiala*. Jos tätä nimeä käyttää virkkeen alussa ilman ry-lyhennettä, on joskus mahdotonta sanoa varmasti, puhutaanko finanssialasta vai sen etujärjestöstä.

Nämä kolme keinoa voi vielä yhdistää. Niin on saatu viime vuosina ainakin nimet *SEY Suomen Eläinsuojelu* ja *MIELI Suomen Mielenterveys ry*. Ne saattavat näyttää hyvältä logossa mutta eivät juuri muualla.

Miten tällaisia nimiä sitten tulisi käyttää? Ratkaisuja on useita: 1. Kirjoitetaan vain *Suomen Mielenterveys ry*. 2. Kirjoitetaan alussa *mielenterveysjärjestö Mieli ry* ja myöhemmin vain *Mieli ry*. 3. Kirjoitetaan aluksi *Suomen Mielenterveys ry (Mieli)* ja myöhemmin vain *Mieli ry*.

Samalla voi muistella kaihoisasti aiempia nimiä, kuten *Suomen Mielenterveysseuraa*.

TUTKITTUA

Alasarjojen brittifutis innoittaa journalisteja globalisaatiokritiikkiin

Suomalaisessa urheilujournalismissa kirjoitetaan paljon brittijalkapallon alemmista sarjatasoista. Aiheen käsittelyssä korostuu kamppailu paikalliskulttuurien ja globaalin rahatalouden välillä.

Lähikuva-lehti julkaisi viime vuoden lopulla tutkimuksen, jossa analysoitiin, millaisia tarinoita *Urheilulehti* kertoo brittijalkapallon alemmista sarjatasoista. Tutkimuksen on laatinut Suomen urheilun eettisen keskuksen tutkimuspäällikkö **Marko Kananen**.

Tutkimusta varten käytiin läpi 64 artikkelia vuosien 2012–2023 *Urheilulehdistä* ja sen edeltäjästä. Aineistoa eriteltiin narratiivisen analyysin keinoin.

Tutkimus paljastaa, että alemmat sarjatasot tarjoavat tilaisuuden poikkeavaan journalistiseen tarinankerrontaan. Urheilusta ei näissä artikkeleissa liiemmin puhuta. Seuraamansa ottelun toimittaja saattaa kuitata vain yhdellä lauseella.

Sen sijaan pienten joukkueiden kautta toimittajat pääsevät puhumaan jalkapallon globalisoi-

tumisesta ja kaupallistumisesta.

Usein toimittajat kuvailevat brittiläisten kaupunkien karuja maisemia ja kurjia sääoloja. Siisteissä, keskiluokkaisissa naapurustoissa ei vierailta, vaan katse naulitaan urbaaniin rappioon ja toisaalta pubien faniyhteisöihin.

Karu kaupunkiympäristö ja kannattajakunnan paikallisuus muodostavat kontrastin suhteessa Valioliigan prameaan kansainväliseen estetiikkaan.

Artikkelien juoni rakentuu muutoksen ja muutoksen pelon varaan. Yleensä muutos liittyy joukkueen omistajanvaihdokseen, ja fanit pelkäävät kaupallistumisen uhkaavan joukkueen perinteitä tai jopa olemassaoloa.

Urheilulehti kuvaa tätä konfliktia fyysisen ympäristön kautta. Tyypillisenä kiistakapulana on uuden stadionin rakentaminen. Kannattajakunnan identiteetti on sidottu vanhaan stadionniin, ja monet vierastavat uutta.

Artikkelien asetelma on mustavalkoinen. Fanit ovat joukkueen sielua varjelevia sankareita ja

uudet omistajat tunkeilevia, tunteettomia konnia. Vastakkainasettelun ulkopuolisia ääniä ei artikkeleissa juuri kuulla.

Juha Matias Lehtonen

KUVA: WILMA HÄLIKÄ

Elsa Paakkinen, 20, aloittaa 3. kesäkuuta *Nokian Uutisten* ja *Tyrvään Sanomien* kesätoimittajana. Hän opiskelee Tampereen yliopistossa ensimmäistä vuotta journalistiikkaa ja erikoistuu kuvajournalismiin. Paakkinen on ainejärjestölehti *Gonzon* toinen päätoimittaja. Hän on kotoisin Espoosta.

Vuoden fuksi Elsa Paakkinen pääsi kesätöihin kahteen paikallislehteen

Miten päädyit kesätöihin kahteen paikallislehteen?

Hain töihin *Tyrvään Sanomiin*. He kysyivät, haluaisinko tehdä tietyt viikot Tyrväällä ja tietyt Nokialla. Lehtien toimitukset eivät ole kaukana toisistaan.

Jännittääkö?

Jännittää aika paljon. Tämä on ensimmäinen journalistinen palkkatyöni. En ole journalistina valmis, mutta olen yliopisto-opintojen myötä valmis tekemään journalismia. Olen saanut akateemista pohjaa siitä, mikä on oikein ja mikä väärin ja mikä merkitys journalismilla on. Tiedän tekoälystä aika paljon. Kielenhuollon opetus on ollut hyvää.

Onko paikallisjournalismi tärkeää?

On tärkeää antaa ihmisille tietoa heidän omalta alueeltaan. Pidän tärkeänä, että keskitymme ihan tavallisiin ihmisiin. Kunille tärkeät jutut saattavat jäädä isommissa medioissa piiloon. Odotan nopeatahtista uutistyötä.

Millaista kokemusta sinulla on toimittajan työstä?

Kuuluin lukioikäisenä Helsingin kaupungin Nuorten Ääni -toimitukseen. Pääsin kirjoittamaan juttuja *Helsingin Sanomiin* ja *Apuun*. Kirjoitin jutut kierrätysmuodista sekä Miss Suomi -kilpailusta.

Mikä teki sinusta parhaan hakijan kesätoimittajaksi?

Olin psykologian ylioppilaskirjoituksissa kansallisesti viiden parhaan joukossa. Se kuulemma kiinnitti huomion. He halusivat antaa mahdollisuuden nuoremman polven journalistille, jolla on tietoa sosiaalisesta mediasta.

Sinut valittiin journalistiikan Vostok-ainejärjestön vuoden fuksiksi. Miten näin pääsi käymään?

Tämä on unelma-alani, ja odotukseni ovat täyttyneet. Olen saanut tosi hyviä kavereita, ja vuoden fuksi tuli sen kautta. Meillä on niin kiva meno ainejärjestössä.

Miten innostuit journalismista?

Näin yläasteikäisenä World Press Photo -valokuvia, kun meidän piti tehdä koulussa kuva-analyysia. Tajusin, että tällaista duunia on olemassa. Jäin ihan koukkuun!

Kuka on ammatillinen esikuvasi?

Valokuvaaja **Meeri Koutaniemi**. Hän on kansainvälinen ja inspiroiva.

Mitä teet vapaa-ajalla?

Harrastan harmonikansoittoa ja muodostelmaluistelua. Nuorena luistelin huipputasolla. Rakastan klassista musiikkia.

Mistä haaveilet?

Toivon, että journalismin arvostus säilyy ja toimitustöitä on tulevaisuudessakin. Toivon myös, että tekoäly ja some eivät veisi liikaa tilaa journalismilta.

Raine Huvila

Pökerryttävä aurinkolasijahti

Lupauduin tekemään Helsingin kaupungille kesällä 2021 kolme juttukokonaisuutta heidän vesitiimistään, joka tutkii, seuraa ja tarkkailee muun muassa uimavesiä, levien kasvua ja purojen värimuutoksia.

Osa tiimin tutkijoista posotti veneellä Helsingin edustalla, osa tutki planktoneita mikroskooppilla Kaupunkiympäristötalon laboratoriossa.

Tapasin pienvesitutkija **Anni Korhosen** Kauppalanpuiston urbaanilla Haaganpurolla helteisenä heinäkuun päivänä. Haastattelin ja kuvasin Korhosta, joka poseerasi kenttämittarinsa kanssa suosikkipuronsa varrella.

"Pidä vain aurinkolasit päässä! Näytät tosi viileältä – biologiksi!" sanoin hänelle.

T-paidassani oli hien muodostama kuvio, joka näytti Batmanin logolta. Korhonen ei puolestaan hikoillut, mutta oli haastateltavana mehukas. Hän kertoi, että purolla voi nähdä taimenten lisäksi saukkoja. Kutsuin Korhosta jutussani "purojen nymfiksi".

Haastattelun jälkeen jäin kuvaamaan puroa ja sen ympäristöä, sillä videomateriaalia ei voi olla leikkausvaiheessa koskaan liikaa.

Huomasin kadottaneeni aurinkolasini, kun pakkasin kuvauskamojani. Olin ottanut ne välillä pois, kun säädin kameraa tai pyyhin hikinoroja naamaltani.

Aloin etsimään reiskoja maanisesti. Olin pätsissä, ja vesipulloni oli tyhjä. Yritin rekonstruoida päivän tapahtumia kuin rikospaikkatutkija: Missä kuljin? Entä missä kohtaa säädin erityisen paljon? Kärsin auringonpistoksen, nestehukan ja ketutuksen yhteisoreista. Olin etsinyt lasejani ikuisuuden.

Kumarruin. Kuului epämiellyttävä ääni. Shortsini repesivät takamuksesta. Löysin aurinkolasini.

Raine Huvila

Kirjoittaja on Helsingissä asuva freelancetoimittaja ja -viestijä.

MITÄ SINULLE ON SATTUNUT JA TAPAHTUNUT? LÄHETÄ TARINASI OSITTEESEN JOURNALISTI@JOURNALISTI.LIITTO.FI

Tasa-arvovaltuutettu Rainer Hiltunen mukaan työehtosopimusten vanhempainvapaata koskevat määräykset ovat osin tasa-arvolain vastaisia.

TASA-ARVOVALTUUTETTU PATISTAA LIITTOJA NEUVOTTELEMAAN VANHEMPAINVAPAISTA

Nina Erho, teksti • Heli Saarela, kuva

Tasa-arvovaltuutettu **Rainer Hiltunen** kehottaa työmarkkinajärjestöjä neuvottelemaan työehtosopimusten vanhempainvapaata koskevat määräykset pikaisesti lainmukaisiksi.

Perhevapaat uudistuivat vuoden 2022 elokuussa. Uuden lainsäädännön tavoite jakaa vanhempainvapaat tasan vanhempien kesken ei kuitenkaan vieläkään toteudu kaikilla työpäikoilla ja työehtosopimuspyödyssä.

Käytännössä esimerkiksi ei-synnyttävälle vanhemmalle maksetaan vanhempainvapaan aikana palkkaa huomattavasti lyhyemmältä ajalta kuin synnyttävälle vanhemmalle.

Työnantajat perustelevat käytäntöä voimassa olevilla työehtosopimuksilla. Tasa-arvovaltuutetun mielestä käytäntö on tasa-arvolain vastainen. Hän otti asiaan julkisesti kantaa huhtikuun lopussa.

”Jos perhevapauudistuksen jälkeen solmitut työehtosopimukset eivät takaa samaa palkkaetuutta kaikille vanhemmille, ne ovat selvästi pakottavan lainsäädännön vastaisia”, Hiltunen sanoo.

Hänen mielestään käytäntöä ei perustele edes se, että työehtosopimus olisi tehty ennen lain muuttamista.

”Oikeuskäytännössä on todettu, ettei työnantaja voi perustaa syrjiviksi todettujen määräysten soveltamista työehtosopimukseen.”

Hiltunen vastasi *Journalistin* kysymyksiin aiheesta sähköpostitse.

MEDIA-ALALLA PERHEVAPAAT ovat yhä epätasa-arvoiset. Ainoastaan Yle on tähän mennessä sopinut ei-synnyttävän vanhemman palkallisen vapaan pidentämisestä. Asia ratkesi helmikuussa 2023 päättyneissä tes-neuvotteluissa.

Lehdistön työehtosopimus takaa synnyttävälle vanhemmalle palkallista vapaata kolme kuukautta ja MTV:n sisällöntekijöiden sopimus 72 arkipäivää. Molemmissa sopimuksissa toisen vanhemman palkallinen vanhempainvapaa on vain kuusi päivää.

Lehdistön työnantajia edustavan Medialiiton työmarkkina-asiantuntija **Minna Elo** ei halunnut

kommentoida *Journalistille* vanhempainvapaiden tasa-arvoistamista.

”Tasa-arvovaltuutetun lausunto ei ole oikeudellisesti sitova. Esitimme viime tes-neuvotteluissa uudenlaista mallia palkallisiin perhevapaisiin”, Elo kirjoittaa.

Journalistiliitto ei hyväksynyt kevään 2022 tes-neuvotteluissa Medialiiton esittämää mallia, koska se huonontaisi palkallisia perhevapaita naisvaltaisilla aloilla.

MTV:tä edustavan työnantajajärjestön Paltan työmarkkina-asiantuntija **Emilia Uotila** vastasi *Journalistin* haastattelupyyntöön, että järjestö ei kommentoi työehtosopimusneuvotteluiden sisältöä niiden luottamuksellisuuden takia.

Tasa-arvovaltuutettu kehottaa viemään työehtosopimusten epätasa-arvoiset määräykset ja palkka-saavat tuomioistuinten ratkaistaviksi.

Journalistiliitto on edunvalvontajohtaja **Petri Savolaisen** mukaan valmis käräjille.

”Meillä on toive löytää riitauttaja, joka haluaa viedä asiaa eteenpäin.” •

"MITEN LOMILLENI KÄY, KUN SIIRRYN OSA-AIKATYÖHÖN?" – NÄITÄ ASIOITA TYÖEHTONEUVONNASTA KYSYTÄÄN

Vuodenaika kuuluu Journalistiliiton lakineuvontaan tulevista kysymyksistä. Keväisin jäseniä askarruttaa lomapäivien kertyminen, syksyllä puolestaan kesätyön palkkasaatavat tai arkipyhävapaiden vaikutukset työvuoroihin.

Parempina aikoina kysytään usein palkkatilastoista työsopimusneuvotteluja ajatellen. Laskusuhdanteessa korostuvat puolestaan muutosneuvotteluihin liittyvät kysymykset.

On paljon aiheita, jotka toistuvat jokaisen uuden media-alan ammattilaisten sukupolven kysymyksissä. Yleensä kysymyksiin ei löydy suoraa vastausta työehtosopimuksien teksteistä eikä aina laistakaan.

"Miten lomilleni käy, kun siirryn osa-aikatyöhön niin, että olen töissä joka toinen viikko ja vapaalla joka toinen? Saanko pitää yhteensä 12 viikkoa vapaata, kun lomaoikeuteni on kuusi viikkoa?"

Et valitettavasti saa, ellei työnantaja sitten hövelisti sijoita lomia niin. Lomapäivän käsite ei ole täsmälleen yhteensopiva työpäivän käsitteen kanssa. Kokoaikatyössäkin pidetään viikossa kuusi vuosilomapäivää, vaikka teemme töitä vain viisi päivää. 50-prosenttisessa osa-aikatyössä kuuden viikon loma sijoitetaan normaalisti niin, että kolme viikkoa menee päällekkäin työviikkojen ja kolme vapaaviikkojen kanssa.

"Saanko tes-yleiskorotusta, joka tulee voimaan ollessani perhevapaalla?"

Kyllä saat, sitten kun palkanmaksu jatkuu. Jos korotus tulee voimaan kesken palkallisen perhevapaajakson, saat sen hyväksesi heti.

"Lasketaanko lehdistössä alalla oloaikaan myös se aika, kun toimin freelancerina alalla? Entä viestintä-firman työt?"

Päätoimiset freelancerjaksot journalistina laskeaan mukaan, kun ne ovat kestäneet vähintään kolme kuukautta kerrallaan, mutta ei sellaisia viestinnän työsuhteisia töitä, joissa ei ole sovellettu journalistien työehtosopimusta.

"Kesälomani päätettiin viime vuonna kahteen jaksoon. Voinko vaatia lomani yhdenjaksoisena?"

Vuosilomalain mukaan ennen loman ajankohdan määrittämistä työnantajan on varattava työntekijälle tilaisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta. Työnantajan on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon työntekijöiden esitykset. Ensimmäiseksi loma annetaan aina yhdenjaksoisena. Se voidaan pitää kahdessa tai useammassa jaksossa vain, jos se on välttämätöntä työn käynnissä pitämiseksi. Esimerkiksi lehdistön työehtosopimuksen mukaan vuosilomaa on annettava yhdenjaksoisena vähintään kolme viikkoa.

"Maksetaanko minulle lomaltapaluurahaa, vaikka työsuhteeni päättyy lomaan, enkä siis palaa töihin?"

Esimerkiksi lehdistössä tällainen lomarahaa on ollut aiemmalta nimeltään lomapalkan korotus, ja lehdistön työehtosopimuksen mukaan se maksetaan myös työsuhteen päättyessä. Monessa muussa työehtosopimuksessa vastaava etu on tunnettu nimellä lomaltapaluuraha. Laissa ei ole säännöksiä lomarahasta, vaan työsuhteessa sovellettava työehtosopimus määrittää sen maksamisen edellytykset. ●

Tytti Oras ● Kirjoittaja on Journalistiliiton juristi.

Sanomalehtimies 9/1987 käsitteli kesäharjoitteluja.

Palkaton työ arvelutti työnantajaa

"Uudenlainen harjoittelujärjestelmä helpottaa monen tiedekunnassa opiskelevan suurta huolta: harjoittelupaikkaa on ollut lähes mahdoton saada."

Näin kertoo *Sanomalehtimies* 9/1987. Tampereen yliopisto toimi tuolloin ensimmäistä kertaa "työnvälittäjän" roolissa ja neuvotteli harjoittelupaikoista alan työnantajien kanssa. Lehtitaloja hoidettiin mukaan opiskelijoiden ohjauksesta maksettavalla 4000 markan korvauksella.

"Opiskelijat aloittavat harjoittelun toukokuun alussa ja opiskelevat kuukauden ajan lehdentekoa. Kesä-, heinä- ja elokuun he työskentelevät lehdistössä kesätoimittajina."

Uusi kesätoimittajajärjestelmä eriytetty harjoittelujärjestelmä auttoi opiskelijoita saamaan jalan oven väliin, mutta herätti myös epäilystä toimituksissa.

"Yliopiston 'työnvälittäjän' roolia ei ole katsottu suojeasti, koska moni talo haluaa valita itse kesätoimittajansa – nythän talot sitoutuvat palkkaamaan harjoitteluun tulleet myös kesäksi."

Toisaalta työnantajissa herätti huolta se, miten opiskelijat pärjäsivät taloudellisesti harjoittelun alussa ja kuinka eettistä olisi teettää töitä palkattomana aikana.

"Koska toukokuulta ei tarvitse maksaa palkkaa, arveluttaa tietenkin myös töiden teettäminen."

Alisa Kaukio

Tampereen yliopiston journalismin opiskelijat Tuomas Nikulin (vasemmalla.) Raine Huvila, Lasse Pyhtilä, Maarit Juntti, Venla Rouhiainen, Stella Hyvärkkä, Wilma Hälikkää (eturivissä), Anttijuusi Ripaoja, Aliisa Salminen ja Alisa Kaukio tekivät toukokuun Journalistin.

He tekivät Journalistin juhlanumeron

Manu Marttinen, teksti ● Heli Saarela, kuva

Tämän *Journalistin* toimittamisesta vastasi kymmenen Tampereen yliopiston journalistiikan opiskelijaa. Maaliskuussa alkanut yhteistyö oli osa opiskelijoiden Moreenilab-opintojaksoa.

Numeron yhtenä päätoimittajana toiminut **Stella Hyvärkkä** haki kurssille päästäkseen tutustumaan syvemmin painetun lehden tuotantoprosessiin. *Journalistin* tekeminen oli Hyvärkän mukaan ilahduttava ja käytännönläheinen oppimiskokemus.

"Kuluneet kuukaudet ovat avartaneet omaa ammatillista identiteettiäni ja tarjonneet tärkeitä eväitä tulevaisuuden työuralle. Ehkä astun joskus pysyvästi toimitustahon tai päätoimittajan kenkiin."

Toimittajana toiminut **Raine Huvila** kertoo lukeneensa *Journalistin* jo vuosia.

"Olen tehnyt viime aikoina viestinnän töitä ja kääntänyt telkkariohjelmia, joten journalismin tekeminen, siitä puhuminen ja sen fiilistely kiinnosti aivan ka-

malasti. Kurssin aikana editointiprosessi on ollut antoisa ja siihen on ehtinyt myös paneutua", Huvila sanoo.

Journalisti ja Tampereen yliopiston opiskelijat tekivät lehtiyhteistyötä nyt toista kertaa. Edellinen yhteistyönumero ilmestyi kesäkuussa 2022.

Journalistiikan yliopisto-opettajan **Anu Kuusiston** mukaan *Journalistiliitto* ja *Journalisti*-lehti ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita Tampereen yliopiston toimittajakoulutukselle.

"Yhteistyö antaa kiinnostavan kurssivaihtoehtoon opiskelijoille ja samalla hyvän mahdollisuuden tuoda alan opiskelijoiden ääntä paremmin esille mediakentällä."

Päätoimittaja **Marja Honkonen** on tyytyväinen opiskelijoiden tekemään *Journalistiin*.

"Opiskelijat löysivät tuttuihin media-alan aiheisiin uusia näkökulmia ja haasteltavia, joita emme olisi itse tulleet ajatelleeksi. Kokonaisuudesta tuli hieno ja toivomme, että voimme jatkaa yhteistyötä opiskelijoiden kanssa myös tulevaisuudessa", Honkonen sanoo. ●

Toimittaja, vahvista osaamistasi Tampereella!

Tampereen yliopisto tarjoaa toimittajille myös ensi lukuvuonna monipuolista ja saavutettavaa täydennyskoulutusta

Koulutustarjonnassamme on 20 opintopisteen **Datajournalismin opintokokonaisuus**. Verkko-opetuksena toteutettava johdantokurssi alkaa elokuun lopussa. Jatkokurssit **Datavisualisointi journalismissa** ja **Datajournalismi ja ohjelmointi** alkavat lokakuussa ja **Datajournalismin työprojektit** tammikuussa.

Lisäksi tarjoamme kolme 5 opintopisteen luentosarjaa **Journalismin ydinasioista** eli tiedon hankinnasta, verifiointista ja hyödyntämisestä: **Misinformaation monet muodot** alkaa syyskuussa ja **Näkökulmia tiedonhankintaan avoimista lähteistä** sekä **journalistiikan työelämäprofessorin teemaluennot** alkavat tammikuussa.

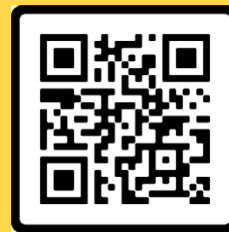
Kursseilla opettavat **Hannu Kivimäki, Olli Pietiläinen, Johanna Vehkoo, Kati Pehkonen, Jyri Hänninen** ja monet muut alansa huippuosaajat. Kurssit toteutetaan siten, että ne ovat mahdollisimman hyvin saavutettavia asuinpaikasta riippumatta. **Kurssimaksut: 225 € + alv/kurssi.**

Lisätiedot ja ilmoittautuminen kursseille Tampereen yliopiston Jatkuvan oppimisen palveluiden koulutuskorttien kautta 1.8. alkaen. Löydät kortit kirjoittamalla nettihakuun "**Datajournalismin opintokokonaisuus**" tai "**Journalismin ydinasiat**", tai käytä QR-koodeja.

Huomaa myös runsas verkkokurssitarjontamme, joille voit ilmoittautua Tampereen avoimen yliopiston kautta 7.8. alkaen.

Datajournalismin lisäksi voit opiskella verkossa esimerkiksi talousjournalismia, politiikan journalismia ja EU-uutisointia.

Voit kysyä kursseista suoraan journalistiikan yliopistonlehtori Kari Koljoselta: kari.koljonen@tuni.fi tai 050-3185932.

KOULUTUKSET

Turun Jälki-istunto käsittelee uusia Journalistin ohjeita

Journalistin ohjeet uudistuivat, mutta muuttuuko journalismi? Turun journalistiyhdistyksen Jälki-istunto perehtyy *Journalistin ohjeiden* uudistukseen. Keskustelukumppaniksi saapuu Suomen tiedetoimittajain liiton pääsihteeri **Ulla Järvi**. Järvi oli mukana uudistusehdotuksen laatineessa työryhmässä.

Aika: Ti 4.6. klo 18

Paikka: Bar Edison, Kauppiaskatu 4, Turku

Järjestäjä: TJY

Journalistiliiton kesäyöntekijätreffit Helsingissä

Media-alan kesäyöläinen tai harjoittelija! Olet lämpimästi tervetullut Journalistiliiton kesäyöntekijätreffille Botton Tina-klubille. Tarjolla on pitsaa ja liitto tarjoaa myös ensimmäisen juoman. Tilaisuus on maksuton ja avoin kaikille media-alan kesäyöntekijöille ja harjoittelijoille. Sinun ei tarvitse olla Journalistiliiton jäsen osallistuaksesi tapahtumaan. Illan vieras toimittaja **Ida Erämaa** kertoo uransa alusta *Iltalehdessä*. Hän kertoo kokemuksistaan jouduttuaan kolumninsa takia maalituskampanjan kohteeksi. Journalistiliiton juristi **Sanna Nikula** kertoo, mitä kesätyösuhteen alkaessa on syytä ottaa huomioon.

Aika: Ti 11.6. klo 17–21

Paikka: Botton Tina-klubi, 3.krs, Museokatu 10, Helsinki

Ilmoittautumiset: 9.6. mennessä, hsj.fi

Järjestäjät: SJL, HSJ, RTTL ja SFJ

Yhteiskunnallinen festivaali Suomi-Areena Porissa

Suomi-Areena on yhteiskunnallinen keskustelutapahtuma, johon osallistuu poliitikkoja, yritysjohtajia, aktivisteja, mediaa ja kansalaisia. Ohjelma koostuu erilaisista keskustelutilaisuuksista, seminaareista, luennoista, paneelikeskusteluista ja muista tapahtumista. Tapahtuman yhteydessä on myös erilaisia kulttuuritapahtumia.

Aika: Ti 25. – Pe 28.6.

Paikka: Porin Kansallisteatteri,

Promenadi-lava ja Porin tori

Järjestäjät: MTV ja Porin kaupunki

Järjestätkö tapahtuman tai koulutuksen?

Lähetä tiivis kuvaus tapahtumastasi täältä: journalisti.fi/ilmoittajalle

SUOMEN JOURNALISTILIITTO

PUHELINVAIHE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADDRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
journalistiliitto.fi
journalistforbundet.fi

A-KASSA / A-KASSAN
a-kassa.fi, 020 690 455

SUOMEN
JOURNALISTILIITTO
FINLANDS
JOURNALISTFÖRBUND

JOURNALISTIN PÄIVÄ JA ILTA 10.10.

Tule kuulemaan näkemyksiä media-alan tulevaisuudesta ja kiinnostavista ilmiöistä sekä tapaamaan kollegoita eri puolilta Suomea. Tapahtuma on vanha tuttu Journalismin päivä, mutta Journalistin satavuotisjuhlan kunniaksi nimi on muutettu muotoon Journalistin päivä.

Päivän tarkempi ohjelma ja tietoja esiintyjistä Journalistiliiton tapahtumakalenterista.

Journalistin päivän jatkoilla voit tavata kollegoita vapaa-muotoisesti. Ohjelmassa on muun muassa livemusiikkia.

Sanoitukset uusiksi! Osallistu Journalistin illan sanoituskilpailuun. Osallistumisohjeet: journalisti.fi/sanoituskisa

JOURNALISTIN PÄIVÄ 10.10. KLO 10–16.30 LASIPALATSI, MANNERHEIMINTIE 22–24, HELSINKI.

JOURNALISTIN ILTA 10.10. KLO 18–24 KULTTUURITEHDAS KORJAAMO, TÖÖLÖNKATU 51, HELSINKI.

JOURNALISTIN PÄIVÄ

Pontus Purokuru, 37

- Kirjailija, podcastaaja, yhteiskunnallinen keskustelija ja "filosofian freetyöläinen".
- Asuu Helsingissä, kotoisin Jyväskylästä.
- Yhteiskuntatieteiden maisteri Jyväskylän yliopistosta 2014.
- Työskennellyt aiemmin toimittajana muun muassa *Kansan Uutisissa*.
- Veikka Lahtisen kanssa kirjoitettu *Mikä internetiä vaivaa?* -kirja ilmestyi huhtikuussa 2024.

Pontus Purokuru on myös kirjoittanut useita kirjoja runoudesta romaaneihin ja poliittiseen historiaan sekä kahta blogia.

Pontus Purokurun ei tarvitse perustella Selitä mulle -podcastinsa aiheita kenellekään

Kuvittaja Milena Huhdan valinta

"Pontus Purokurun tuottama sisältö löytää tiensä arkeeni, vaikkakin hajamielisyys-sissäni ja kiireissäni olen aika huono seuraamaan journalistisia sisältöjä ja etenkin suomalaisia medioita. Tuntuu, että Pontuksen sisällöt resonoivat sen kanssa, miten itse tarkastelen maailmaa ja mikä kiinnostaa. Pontuksen **Veikka Lahtisen** kanssa pitämä podcast *Mikä meitä vaivaa* auttaa minua pysymään ajan tasalla nykyhetkessä käydystä diskurssista. Kuuntelen myös *Selitä mulle* -podcastia ja pidin erityisesti uusimmasta *Merkit, niiden lajit ja tulkinta* -jaksosta. Arvostan myös Pontuksen kykyä tuoda kissat mukaan jokaiseen käsiteltävään aiheeseen."

Tällä palstalla Journalisti pyytää ilmiantamaan loistavia alan tuotoksia. Viestiä vie seuraavaksi eteenpäin se, jonka työ esitellään palstalla.

Raine Huvila, teksti ● Sakari Piippo, kuva

Minua viehättävät älyttömät, taloudellisesti täysin kannattamattomat hankkeet, jotka vain jostain selittämättömästä syystä vetoavat haluihini", *Selitä mulle* -podcastin tekijä **Pontus Purokuru** sanoo.

"Ihmisethän eivät usein tiedä etukäteen, mitä he haluavat. Jos olisin tehnyt kyselytutkimuksen siitä, haluaako joku kuulla neljän jakson verran kuivakkaa luennointia **Immanuel Kantista**, en tiedä, kuinka moni olisi vastannut, että ehdottomasti."

Purokuru yhdistelee podcastissaan filosofista teoriapohdintaa henkilökohtaisiin kokemuksiinsa. Ulkopuolista rahoitusta, julkaisupainetta tai kohdeyleisöä podcastilla ei ole. Purokuru käsikirjoittaa pääpiirteisesti ranskalaisilla viivoilla, mutta laajentaa aiheista äänitystilanteessa improvisoiden.

Kuuntelijoita on muutamia tuhansia, "bussikuskeista professoreihin", vaikka Purokuru avaa esimerkiksi "hirveän monesta aiheesta kirjoittaneen" filosofi **Gilles Deleuzen** ajattelua. Filosofiaa voi olla vaikea tiivistää, mutta podcastissa ei onneksi tarvitsekaan.

Purokuru työskenteli aiemmin toimittajana, mutta jutuissa loppui aina merkkimäärä kesken. Akateemisen kirjoittamisen kautta Purokuru sai ilmaista syvällisiäkin asioita mutta piti prosessia liian työlään ja hitaana. Kumpikaan kirjoittamisen muoto ei tarjonnut Purokurulle kirjoittamisen ja ajattelemisen "nautintoa", kun taas podcast innostaa häntä "kehittämään omaa ajatteluaan".

Purokurun mukaan journalismissa pitää aina kaivaa todistelu – tai jopa tekosyy – sille, miksi jokin aihe on uutisellisesti tärkeä. Podcastiin valittuja aiheita tai näkökulmia Purokurun ei tarvitse perustella kenellekään.

Merkit, niiden lajit ja tulkinta -jaksossa Purokuru avaa merkkien tulkintaa arkielämän tapauksien kautta. Esimerkiksi yksinkertainen Instagram-kuvasta tykkääminen voi luoda isoja tulkintoja.

Jakson taustalla Purokurun rescue-kissa Vieno oksentaa lattialle ja äänitys katkeaa. Kissoilla on Purokurun mukaan suhde filosofiaan, mikä liittyy hänen mukaansa niiden itsenäisyyteen ja yllättävyyteen.

"Vaikka kissat tekisivät odotettuja asioita, ne tekevät sen aina pienellä twistillä. Haaveilen, että vielä joskus pystyisin kirjoittamaan tiiviin ja runollisen kirjan kissoista ja filosofiasta, mutten ole vielä sillä tasolla." ●

